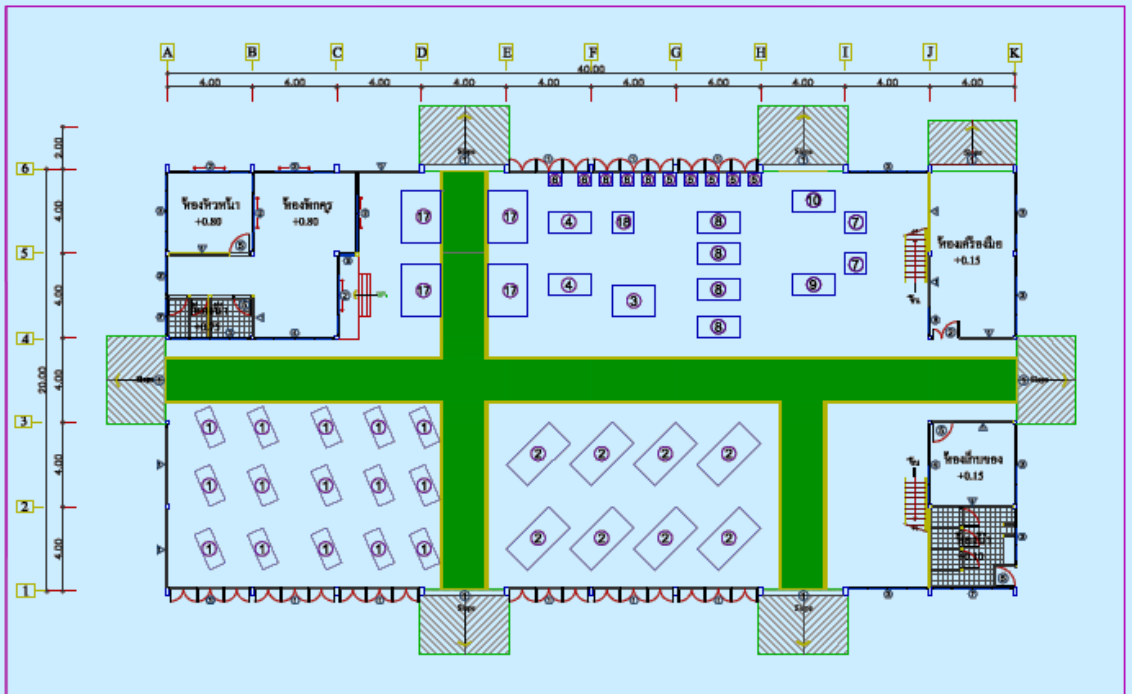

คู่มือ

การวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานที่
สำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค

กลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ

- สาขาผู้ประกอบการอาหารไทย
- สาขาพนักงานนวดแผนไทย
- สาขาสปา

กลุ่มงานพัฒนาสถานที่และครุภัณฑ์การฝึก
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
กพร. /2555

คำนำ

คู่มือการวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกสำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน เตรียมการ และพิจารณาขนาดของเครื่องมือ เครื่องจักร ในแต่ละสาขาอาชีพได้อย่างเหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน การกำหนดวางแผนฯ นี้ ได้จัดทำขึ้นจากคำแนะนำจากผู้บริหาร และคณะทำงานพิจารณาคู่มือการวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกสำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรให้เหมาะสมกับพื้นที่ใช้งานจริง และปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานภายในอาคารสถานฝึก

การวางแผนอาคารสถานฝึกนี้ ได้ใช้ข้อมูลจากหนังสือคู่มือการวางแผนอาคารสถานฝึกสำหรับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเป็นแนวทางประกอบการจัดทำ โดยใช้พื้นที่อาคารสถานฝึกของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคเป็นแนวทางในการกำหนดการวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก ซึ่งประกอบด้วยแปลนอาคาร โรงฝึกงานกลุ่มสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรม กลุ่มสาขาอาชีพช่างเครื่องกล กลุ่มสาขาอาชีพช่างไฟฟ้า กลุ่มสาขาอาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาขาอาชีพช่างก่อสร้าง กลุ่มสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ และกลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ ซึ่งสามารถนำไปบริหารการวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบอันจะเป็นส่วนส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการวางแผนฯ ดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องได้พอสมควร หากมีความไม่ชัดเจนในการนำไปใช้ ขอให้โปรดแจ้งเพื่อจัดดำเนินการแก้ไข และปรับปรุงในโอกาสต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

1. หลักการและความเป็นมา	1
2. วัตถุประสงค์.....	1
3. แนวทางหลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน.....	2
4. การดำเนินงานการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก.....	12
5. รูปแบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกเฉพาะสาขา	
5.1 กลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ (สาขาผู้ประกอบอาหารไทย)	
5.1.1 แบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารปฏิบัติงาน.....	13
5.1.2 หลักเกณฑ์การตรวจประเมินสถานที่ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน.....	15
5.2 กลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ (สาขาพนักงานนวดแผนไทย , สาขาสปา)	
5.2.1 แบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารปฏิบัติงาน.....	25
5.2.3 หลักเกณฑ์การตรวจประเมินสถานที่ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน.....	29
6. ภาคผนวก	
6.1 รายงานผลการดำเนินงานการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท	ผ-1
6.2 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดตั้งศูนย์ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน	ผ-37
6.3 คู่มือสิทธิประโยชน์การฝึกรอบรมฝีมือแรงงานภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545	
6.3.1 การจัดตั้งศูนย์ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน.....	ผ-39
6.3.2 ขั้นตอนการดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน.....	ผ-40
6.3.3 คำขอรับจัดตั้งศูนย์ฝึกรอบรมฝีมือแรงงาน ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545.....	ผ-41
6.4 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน	
6.4.1 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร.....	ผ-42
6.4.2 ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม.....	ผ-47
6.5 เอกสารประกอบการฝึก ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม : กิจกรรม 5 ส กับการทำงาน.....	ผ-51
7. คณะผู้ดำเนินการ	

1. หลักการและความเป็นมา

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นองค์กรหลักที่ให้บริการการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับเทคโนโลยี ซึ่งมีหน่วยงานฝึกตั้งอยู่ในภูมิภาคและส่วนกลางทุกจังหวัด และได้มีการสร้างอาคารสถานฝึกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากอาคารสถานฝึก เครื่องมือ เครื่องจักร สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยสูง อำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมได้หลายรูปแบบ และเป็นการประหยัดงบประมาณซึ่งจะส่งผลประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการบริหาร การจัดผัง เครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก โดยกลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องสามารถตอบสนองนโยบายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีภารกิจด้านหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษา ออกแบบ กำหนดการจัดวาง เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่สถานฝึก หน่วยงานทดสอบตามมาตรฐานฝีมือแรงงานการกำหนด มาตรฐานคุณลักษณะ มาตรฐานการบำรุงรักษาครุภัณฑ์การฝึก ให้คำปรึกษาแนะนำการบริหารจัดการสถานฝึก และครุภัณฑ์การฝึก การสำรวจ ออกแบบ โครงสร้างอาคารสถานฝึกและอื่นๆ ให้เป็นไปตามหลักวิศวกรรม และสถาปัตยกรรม ตลอดจนการสนับสนุนการออกแบบอาคารสถานฝึก ระบบสาธารณูปโภค การวางผังเครื่องจักร มาตรฐานคุณลักษณะ และมาตรฐานการบำรุงรักษาครุภัณฑ์แก่หน่วยงานอื่นๆ

เพื่อเป็นการตอบสนองต่อภารกิจดังกล่าว สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึกโดยกลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก จึงเสนอโครงการประชุมวิชาการเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความรู้ ความคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ คำแนะนำจากผู้บริหาร และมีคณะทำงานร่วมพิจารณาจัดทำคู่มือการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกสำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางการจัดวางผังเครื่องมือ เครื่องจักรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อใช้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกเฉพาะสาขา ตามความจำเป็นและเหมาะสมในแต่ละสาขาอาชีพการฝึก ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณากำหนดขนาดพื้นที่ และจำนวนของเครื่องมือ เครื่องจักร ในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพให้เหมาะสมกับพื้นที่ใช้งานจริงของอาคารสถานฝึกสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค

2.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดวางเครื่องมือ เครื่องจักร ตามแบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก สำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค

3. แนวทางหลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545

สถานประกอบกิจการที่ประสงค์จะตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ตามมาตรา 19 และมาตรา 39 (3) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ลงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2546

ดังนั้นเพื่อให้ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานมีความพร้อมและเหมาะสมในเรื่องสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ดังนี้

3.1 ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน หมายความว่า สถานที่ฝึกที่ได้จัดไว้เป็นสัดส่วนแยกจากหน่วยประกอบกิจการ ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ต้องมีความพร้อมและความเหมาะสมดังนี้

3.1.1 ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานต้องมีลักษณะเหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด และมีสถานที่ซึ่งมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน แยกเป็นสัดส่วนจากหน่วยประกอบกิจการ

3.1.2 เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต้องมีจำนวนตามความจำเป็นเหมาะสม อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย

3.2 สถานที่ฝึก

สถานที่ฝึก หมายความว่า สถานที่ที่ผู้ดำเนินการฝึกจัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้แก่ผู้รับการฝึก สถานที่ฝึกจะต้องมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 องค์ประกอบของสถานที่ฝึก

1) พื้นที่ใช้สอย ของสถานที่ฝึกอาจใช้สำหรับกลุ่มอาชีพหนึ่งหรือหลายกลุ่มอาชีพก็ได้ บางครั้งอาจใช้อุปกรณ์ เครื่องจักรในการฝึกร่วมกันได้ การกำหนดเขตพื้นที่จึงต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของงาน พื้นที่ในการวางเครื่องจักรกลไม่ควรหนาแน่นเกินไป พื้นที่วางโต๊ะปฏิบัติงาน พื้นที่สำหรับงานประกอบชิ้นส่วนพื้นที่สำหรับสาธิต ช่องทางสัญจรไปมา และสำหรับขนย้ายวัสดุ การคำนวณพื้นที่ใช้สอยอาจไม่กำหนดกฎเกณฑ์ตายตัว แต่จะกำหนดให้สะดวกสบายต่อการเข้าปฏิบัติงาน เป็นระเบียบ ไม่แออัดจนเกินไป ควรมีทางเดินรอบเครื่องจักรที่เหมาะสมและปลอดภัย

2) การจัดวางเครื่องจักร ควรอยู่ในตำแหน่งที่เข้าใช้งานหรือตรวจสอบได้สะดวกโดยไม่ตั้งปิดกั้นเครื่องดับเพลิง ฝ้ารับ แสงควบคุมไฟฟ้าในสถานที่ฝึก

3) ระบบไฟฟ้า ต้องติดตั้งมิเตอร์วัดไฟ (KILOWATT HOUR METER) เพื่อตรวจสอบปริมาณการใช้ไฟฟ้าของศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน การเดินสายระบบไฟฟ้าให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานการติดตั้งของการไฟฟ้า ตำแหน่งแผงควบคุมต้องอยู่ในตำแหน่งที่เข้าควบคุมได้ทันทั่วทั้งที่ เมื่อเกิดปัญหาทางระบบไฟฟ้า

- 4) แสงสว่าง สถานที่ฝึกควรจัดให้มีแสงสว่างอย่างพอเพียง
- 5) การระบายอากาศ ต้องมีการถ่ายเทอากาศได้สะดวก เช่นเครื่องจักรที่มีควันต้องมีเครื่องดูดอากาศ หรือพัดลมระบายอากาศ เครื่องจักรงานไม้จะต้องทำท่อดูดควันที่ปล่อยออกไปเก็บในภาชนะภายนอกสถานที่ฝึกเป็นต้น
- 6) ระบบประปา ต้องติดตั้งมาตรวัดน้ำเพื่อตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำประปาของศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
- 7) เสียง ในการฝึกอบรมบางสาขาช่างต้องเกิดเสียงดัง ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ต้องมีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลทางเสียง
  - 8) จัดให้มีอุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคล และของเครื่องจักร
  - 9) จัดให้มีระบบป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
  - 10) จัดให้มีเครื่องดับเพลิงไม่น้อยกว่าหนึ่งเครื่องต่อพื้นที่ 100 ตารางเมตร
  - 11) ห้องเก็บวัสดุ เป็นห้องที่มีขนาดและพื้นที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเก็บวัสดุ พร้อมสามารถทำการเบิกจ่ายวัสดุได้อย่างรวดเร็ว
  - 12) ห้องฝึกอบรม ควรมีความสะอาด เป็นระเบียบ แสงสว่างเพียงพอและมีอุปกรณ์การฝึกที่จำเป็นสำหรับแต่ละสาขาตามความเหมาะสม
  - 13) ห้องน้ำ ควรกำหนดสัดส่วนของห้องน้ำให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดอย่างเพียงพอ

3.2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงานควรมีอุปกรณ์ดังนี้

- 1) เครื่องพิมพ์
- 2) เครื่องโทรสาร
- 3) เครื่องโทรศัพท์
- 4) เครื่องถ่ายเอกสาร
- 5) เครื่องรับโทรทัศน์สี
- 6) เครื่องเล่น DVD/VCD
- 7) ชุดเครื่องขยายเสียง
- 8) เครื่องฉายวิดีโอโปรเจกเตอร์
- 9) กอล์ฟดิจิตอล
- 10) จอรับภาพ
- 11) เครื่องสแกนเนอร์

3.2.3 การจัดวางเครื่องจักรในสถานที่ฝึก (LAYOUT) และการตรวจประเมิน

การจัดวางเครื่องจักรควรจัดวางให้เหมาะสมกับพื้นที่และการใช้งาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการฝึกอบรม (รายละเอียดตาม ข้อ 5. รูปแบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานที่ฝึกของแต่ละสาขาอาชีพ)

3.2.4 ข้อกำหนดที่ใช้ในสถานที่ฝึก

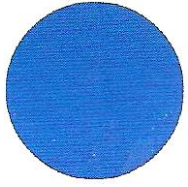

- 1) สัญลักษณ์ และสีตามมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน(รายละเอียดสีและสัญลักษณ์)

อ้างอิงจาก : คู่มือการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล กองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
  - 2) ทางเดินหลักในสถานที่ฝึกกว้างไม่ต่ำกว่า 1.20 เมตร ทางแยก 90 ซม. -1.00 เมตร
  - 3) พื้นที่ปฏิบัติงานต่อผู้รับการฝึกหนึ่งคน ใช้พื้นที่ 4-10 ตารางเมตร ตามมาตรฐาน ILO
  - 4) อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล หมายถึง สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สวมใส่ลงบนอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือหลายๆส่วนรวมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอันตรายให้แก่อวัยวะส่วนนั้นๆ ไม่ให้ต้องประสบกับอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน ดังนั้นการควบคุมความปลอดภัยในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมหรือป้องกันที่แหล่งอันตรายหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายได้ ควรพิจารณาการใช้ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล
- 3) รูปแบบของเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัย
- 3.1) รูปแบบของเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัยและสีที่ใช้ แบ่งเป็น 4 ประเภทตามจุดประสงค์ของการแสดงความหมาย
  - 3.2) ให้แสดงสัญลักษณ์ภาพไว้ตรงกลางของเครื่องหมาย โดยไม่ทับแถบขวางสำหรับเครื่องหมายห้าม
  - 3.3) ในกรณีที่ไม่มีสัญลักษณ์ภาพที่เหมาะสมสำหรับสื่อความหมายตามที่ต้องการให้ใช้เครื่องหมายทั่วไป สำหรับเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัยแต่ละประเภทร่วมกับเครื่องหมายเสริม

ประเภทของรูปแบบเครื่องหมายความปลอดภัย

ประเภท	รูปแบบ	สีที่ใช้	หมายเหตุ
เครื่องหมายห้าม		สีพื้น : สีขาว สีขาวแถบตามขอบวงกลม และแถบขวาง : สีแดง สีของสัญลักษณ์ภาพ : สีดำ	- พื้นที่ของสีแดงต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 35 ของพื้นที่ทั้งหมดของเครื่องหมาย

ประเภทของรูปแบบเครื่องหมายความปลอดภัย (ต่อ)

ประเภท	รูปแบบ	สีที่ใช้	หมายเหตุ
เครื่องหมายเตือน		สีพื้น : สีเหลือง สีของแถบตามขอบ : สีดำ สีของสัญลักษณ์ภาพ : สีดำ	- พื้นที่ของสีเหลืองต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดของเครื่องหมาย
เครื่องหมายบังคับ		สีพื้น : สีฟ้า สีของสัญลักษณ์ภาพ : สีขาว	- พื้นที่ของสีฟ้าต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดของเครื่องหมาย
เครื่องหมาย สารสนเทศเกี่ยวกับ ภาวะความปลอดภัย		สีพื้น : สีเขียว สีของสัญลักษณ์ภาพ : สีขาว	- พื้นที่ของสีเขียวต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดของเครื่องหมาย - อาจใช้รูปแบบเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้าก็ได้

สีเพื่อความปลอดภัยและสีตัด

สีเพื่อความปลอดภัย	ความหมาย	ตัวอย่างการใช้งาน	สีตัด
	หยุด	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหมายหยุด - เครื่องหมายอุปกรณ์หยุดฉุกเฉิน - เครื่องหมายห้าม 	สีขาว
	ระวัง	<ul style="list-style-type: none"> - ชีบ่งว่ามีอันตราย (เช่น ไฟ, วัตถุระเบิด, กัมมันตภาพรังสี, วัตถุมีพิษและอื่นๆ) - ชีบ่งถึงเขตอันตราย, ทางผ่านที่มีอันตราย, เครื่องกีดขวาง 	สีดำ
	บังคับให้ต้องปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - บังคับให้ต้องสวมอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล - เครื่องหมายบังคับ - เครื่องหมายเตือน 	สีขาว
	แสดงภาวะปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - ทางหนี - ทางออกฉุกเฉิน - ฝักบัวชำระล้างฉุกเฉิน - หน่วยปฐมพยาบาล - หน่วยกู้ภัย - เครื่องหมายสารนิเทศแสดงภาวะปลอดภัย 	สีขาว

เครื่องหมายแห่งความปลอดภัย

ประเภท	รูปแบบ	ความหมาย	หมายเหตุ
เครื่องหมายห้าม		ห้ามสูบบุหรี่	
		ห้ามจุดไฟ	
		ห้ามเดินผ่าน	
		ห้ามใช้น้ำดับไฟ	
		ห้ามเดินเครื่อง	
		ห้ามใช้ดื่ม	

เครื่องหมายแห่งความปลอดภัย (ต่อ)

ประเภท	รูปแบบ	ความหมาย	หมายเหตุ
เครื่องหมายเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย		สัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้	
		เครื่องดับเพลิง	
		สายฉีดน้ำดับเพลิง	
เครื่องหมายเตือน		ระวังอันตราย	
		ระวังวัสดุไวไฟ	
		ระวังอันตรายจากการระเบิด	

เครื่องหมายแห่งความปลอดภัย (ต่อ)

ประเภท	รูปแบบ	ความหมาย	หมายเหตุ
เครื่องหมายเตือน		ระวางวัตถุมีพิษ	
		ระวางสารกักต้อน	
		ระวางอันตรายจากรังสี	
		ระวางไฟฟ้าช็อต	
		ระวางอันตรายจากเชื้อโรค	
		ระวางอันตรายจากเครื่องจักร	

เครื่องหมายแห่งความปลอดภัย (ต่อ)

ประเภท	รูปแบบ	ความหมาย	หมายเหตุ
เครื่องหมายปลอดภัย		ปฐมพยาบาล	
		ที่ล้างตาฉุกเฉิน	
		โทรศัพท์ฉุกเฉิน	
		ชำระล้างฉุกเฉิน	
		ปุ่มหยุดฉุกเฉิน	
		ทางออก	
		ประตูออก	
	 	ทางออกหนีไฟ	

เครื่องหมายแห่งความปลอดภัย (ต่อ)

ประเภท	รูปแบบ	ความหมาย	หมายเหตุ
เครื่องหมายบังคับ		สวมเครื่องป้องกันตา	
		สวมเครื่องป้องกันศีรษะ	
		สวมเครื่องป้องกันเสียง	
		สวมหน้ากากป้องกันฝุ่น	
		สวมหน้ากากป้องกันระบบหายใจ	
		สวมเครื่องป้องกันเท้า	
		สวมเครื่องป้องกันมือ	
		สวมเครื่องป้องกันใบหน้า	
		ล้างมือให้สะอาด	

4. การดำเนินงานการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก

ให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคดำเนินการสำรวจ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การจัดวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร ของอาคารปฏิบัติงานในแต่ละสาขาอาชีพการฝึก ณ ปัจจุบันเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประชุมคณะทำงานฯ ในการพิจารณากำหนดแนวทางและระยะเวลาในการดำเนินงานการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (ภาคผนวก 1)

4.1 การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนและจัดทำแผนการดำเนินงาน กำหนดวัน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และการจัดทำกิจกรรม ๕ ส

4.2 การจัดทำโครงการ และขออนุมัติโครงการ โดยผู้อำนวยการของหน่วยงานที่จะดำเนินการเป็นผู้อนุมัติโครงการ

4.3 การแต่งตั้งคณะทำงานการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกเพื่อพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์รูปแบบ และการดำเนินงานการวางผัง เครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก

4.4 คณะทำงานฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สำรวจจำนวนเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่และสามารถใช้งานได้ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางผัง เครื่องมือ เครื่องจักร ถ่ายภาพสภาพของสถานฝึก (ก่อนการดำเนินการปรับปรุง)

4.5 คณะทำงานฯ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกแบบและเขียนแบบร่าง ผังการวางผัง เครื่องมือ เครื่องจักรภายในอาคารปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบและสัดส่วนในแต่ละสาขาช่าง โดยยึดแบบมาตรฐาน คู่มือการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึกสำหรับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค (ขนาดเท่าของจริงโดยการย่อส่วนลงในแบบผังอาคารปฏิบัติงาน)

4.6 คณะทำงานฯ รวบรวมแบบการวางผังอาคารปฏิบัติงานแต่ละสาขาช่าง และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเขียนแบบผังอาคารปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแบบคู่มือในการจัดวางผัง เครื่องมือ เครื่องจักร

4.7 คณะทำงานฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการย้ายและจัดวางเครื่องมือเครื่องจักร ตามแบบร่างที่ ออกแบบไว้ และดำเนินการจัดทำกิจกรรม ๕ ส

4.8 คณะทำงานฯ ติดตามผลการดำเนินงานปรับปรุงการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก ในแต่ละช่วงของการดำเนินการ

4.9 ถ่ายภาพสถานที่ฝึก และเครื่องมือ เครื่องจักรที่ได้รับการวางผังใหม่ (หลังการดำเนินการปรับปรุง)

4.10 คณะทำงานฯ จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ได้รับทราบ เพื่อจะได้รายงานผลให้กรมฯ ทราบต่อไป

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินสถานที่ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

1. ผู้ทำหน้าที่การตรวจประเมิน สถานฝึกสาขาการประกอบอาหารไทย จะต้องมีความสมบัติที่เหมาะสมในการตรวจประเมินดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้ปฏิบัติงานในสาขาการประกอบอาหารไทย
- 1.2 ผู้ที่ได้รับการอนุมัติและประกาศแต่งตั้งจาก อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และ
- 1.3 เป็นผู้ที่มีความสามารถรอบด้าน สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในสาขาการประกอบอาหารไทย และ
- 1.4 จะต้องผ่านการฝึกอบรมหรือนิตศการปฏิบัติการตรวจประเมิน

2. หัวข้อการตรวจประเมิน

คณะผู้ทำหน้าที่การตรวจประเมิน จะพิจารณาตรวจประเมินสถานฝึก สาขาการประกอบอาหารไทย ในส่วนต่างๆ จำนวน 4 หัวข้อหลัก และแต่ละหัวข้อหลักจะได้รับการตรวจประเมินเป็นหัวข้อย่อยๆ ตามความจำเป็นขั้นต่ำ ดังนี้

2.1 ความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ

2.1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการ

- 1) มีข้อความแสดงคำเตือน/คำขูภัยเกี่ยวกับความปลอดภัยอย่างน้อย 5 จุด
- 2) มีป้าย/ประกาศ กฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องปฏิบัติการติดชัดเจน

2.1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึก

- 1) มีการจัดวางเครื่องมือและอุปกรณ์เป็นระเบียบ
- 2) มีช่องทางเดินเหมาะสม ไม่มีการตั้งโต๊ะเก้าอี้กีดขวางการทำงาน
- 3) ไม่มีสายไฟพาดกับอุปกรณ์หรือพื้น ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย

2.1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย

- 1) มีถังดับเพลิงติดตั้งอยู่ในที่เห็นได้ชัด และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- 2) มีตู้ปฐมพยาบาลพร้อมใช้
- 3) หากอยู่ในอาคารสูง ควรมีระบบความปลอดภัยเพิ่มเติม เช่น ระบบน้ำสปริงเกิ้ล เครื่องดักจับควัน
- 4) ระบบตัดไฟ

2.1.4 ความปลอดภัยของระบบเชื้อเพลิง (ก๊าซ)

- 1) การติดตั้งถังก๊าซ
  - การวางถังก๊าซต้องตั้งอยู่ภายนอกอาคาร (ตั้งถังก๊าซฯ ให้ห่างจากเตาอย่างน้อย 1.50 ม.)
  - ตั้งถังก๊าซบริเวณอากาศถ่ายเทได้ดี ห้ามเก็บในที่อับทึบ และต้องมีหลังคาปิดป้องกันฝน
  - ควรตั้งถังก๊าซบริเวณเคลื่อนย้ายเข้าออกสะดวก
  - ควรตั้งถังก๊าซบนพื้นราบและแข็ง ที่ไม่ทำให้ถังเอียงหรือล้มได้ง่าย
  - ไม่ควรตั้งถังก๊าซในบริเวณที่เปียกชื้น เพราะทำให้ถังก๊าซเกิดสนิม และผุกร่อน ได้ง่าย
  - ห้ามนอนถังก๊าซโดยเด็ดขาด

2) การติดตั้งท่อก๊าซ การติดตั้งวาล์วภายในภายนอก เครื่องวัดความดันที่ถังก๊าซ (มาตรฐาน 5 ส สีเหลือง ท่อก๊าซ , สีแดง ท่อน้ำดับเพลิง/ท่อที่มีความร้อนเพื่อเตือนอันตราย ห้ามเข้า , สีเขียว ท่อน้ำ , สีดำอ่อน ท่อน้ำ ทิ้ง , สีน้ำตาล ท่อน้ำมัน , สีบรอนซ์ท่อสตีม, สีฟ้า ท่อลม, สีส้ม ท่อร้อยสายไฟ)

3) คุณภาพของถัง ไม่บุบ ไม่บวม ไม่มีรอยขีดข่วนเป็นรอยลึก ไม่เป็นสนิมผุกร่อนวาล์วที่ถังก๊าซฯ อุปกรณ์ต่อเนื้องที่ใช้กับก๊าซหุงต้ม เช่น หัวปรับความดันก๊าซ ท่อยางส่งก๊าซ หรือสายยางส่งก๊าซ เข็มขัดรัดท่อส่งก๊าซ

2.2 การจัดสถานที่ฝึกและองค์ประกอบการฝึก

2.2.1 การแบ่งพื้นที่การใช้งานของห้องปฏิบัติการ

- 1) มีการแบ่งพื้นที่ ส่วนสาธิตและพื้นที่ปฏิบัติงาน อย่างมีสัดส่วน ไม่แออัด
- 2) มีห้องพัสดุเก็บวัตถุพิษ มีห้องพักครู มีพื้นที่ของผู้เข้ารับการฝึกเก็บของ

2.2.2 พื้นที่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก เสื้อผ้าที่สวมใส่มาจากข้างนอกจะต้องไม่สวมเข้าไปในครัว มีเสื้อผ้าเปลี่ยนใส่เข้าไปทำงานในครัว

- 1) มีตู้เก็บเสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก
- 2) มีกฎระเบียบการจัดเก็บเสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว และข้อห้าม สิ่งของต้องห้าม

2.2.3 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

- 1) มีความสว่างเพียงพอในการทำงาน
- 2) การเดินสายไฟ และขนาดสายไฟเป็นไปตามมาตรฐาน
- 3) มีปลั๊กไฟอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

2.2.4 ระบบระบายอากาศ

- 1) มีระบบดูดควันจากภายในสู่ภายนอก (พิจารณาระบบอากาศเข้า-ออก ความดันของเสีย)
- 2) มีระบบการระบายอากาศที่ดี มีการถ่ายเทอากาศดี
- 3) มีระบบเครื่องทำความเย็นสำหรับครัว หรือพัดลมดูดอากาศ พัดลมแบบ โจร

2.2.5 ระบบน้ำทิ้งและการดักจับไขมัน

- 1) มีถังดักไขมัน และบ่อดักไขมัน อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี
- 2) มีวางระบายน้ำในการทำความสะอาด ต้องแห้งไม่มีน้ำขัง ท่อน้ำทิ้งมีที่กรองเศษอาหารและ

มีที่ครอบกันแมลง/หนู

2.2.6 ระบบประปา

- 1) มีการเดินท่อประปาอย่างเป็นระเบียบ
- 2) ก๊อกน้ำที่อ่างล้าง โดยเฉพาะอ่างล้างมือ ควรเป็นคันโยกหรือใช้เท้าปิดเปิด
- 3) มีจำนวนก๊อกน้ำอย่างเพียงพอและอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับการใช้งาน (สำหรับล้าง

ทำความสะอาดครัว)

2.2.7 ความสะอาดของห้องปฏิบัติการ

- 1) ความสะอาดของพื้นที่ปฏิบัติงาน เตาหุงต้ม โต๊ะ ชั้นวางของ
- 2) ความสะอาดของเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์
- 3) การจัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์

2.3 ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก

2.3.1 ความเพียงพอของเครื่องมือและอุปกรณ์ฝึก

- 1) จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ฝึก

2.3.2 การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก

- 1) จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างถูกต้อง เช่น การเก็บมีดอย่างถูกต้อง
- 2) จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ
- 3) มีตู้เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สะอาดและเพียงพอ

2.3.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก

- 1) มีการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างถูกวิธี
- 2) มีคู่มือหรือขั้นตอนการดูแลบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์

2.4 สภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึก

ประกอบด้วย

- 1) ไม่มีมลภาวะต่างๆ เช่น ไม่มีเสียงดังเกินไป หรืออยู่ใกล้งานซ่อมรถยนต์ ไม่มีกลิ่นหรือควันเข้ามาในห้องปฏิบัติการ
- 2) มีการตกแต่งสถานที่อย่างเป็นระเบียบ มีการปลูกสวนครัว หรือจัดสวนสมุนไพร ซึ่งนอกจากจะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีแล้วยังเป็นการให้ความรู้ในเรื่องวัตถุดิบในการประกอบอาหารด้วย
- 3) มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม

พื้นและผนังห้องครัว

พื้น - ควรเลือกผิวที่ทำความสะอาดง่ายเป็นแผ่นใหญ่จะทำให้รอยต่อแผ่นน้อย (และรอยต่อต้องชิดกัน เพื่อให้ไม่มีเศษอาหารหรือคราบไขมันติด) แข็งแรงทนทาน ผิวไม่ลื่น ทนชื้น ทำความสะอาดง่าย เพราะในครัวจะมีการล้างทำความสะอาดประจำ อุปกรณ์ที่ติดตั้งกับที่จะยกสูง หรือเป็นอุปกรณ์ที่มีล้อย้ายไปมาได้เพื่อความสะดวกในการทำความสะอาด

ผนัง - ควรเป็นกระเบื้องผิวมัน เรียบ ทำความสะอาดง่าย เพื่อสะดวกในการทำความสะอาดคราบน้ำมันจากการปรุงอาหาร ส่วนต่อของผนังกับพื้นจะต้องโค้งมนเพื่อให้ทำความสะอาดง่าย

เพดาน - เพดานต้องเรียบ ทนละอองน้ำ และทำความสะอาดง่าย

แสงสว่าง

ติดตั้งไฟส่องสว่างให้เพียงพอ หรือออกแบบให้เป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ ในบริเวณทำงานและบริเวณเตรียมงาน อุปกรณ์ทำครัว ระวังอย่าให้เกิดเงาในบริเวณทำงาน

ห้องเก็บวัตถุดิบของแห้ง

1. ต้องเย็น อากาศถ่ายเทได้ดี แห้งเสมอ
2. มีการป้องกันหนู แมลงพาหะต่างๆ เช่น แมลงวัน แมลงสาบ เข้ามาในห้อง
3. ชั้นวางของ ผนัง พื้น จะต้องเรียบทำความสะอาดง่าย จัดวางอย่างเป็นระเบียบ
4. หมุนเวียนการใช้ เขียนวันเดือนปีที่รับ/ผลิต

การกำจัดขยะในครัว

เศษอาหารที่ตกลงพื้นและพื้นผิวทำงานจะส่งเสริมการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย และเชื้อเชื้อจุลินทรีย์ชวนหนู แมลงสาบ แมลงวัน และสัตว์ก่อความรำคาญอื่นๆเข้ามาอาศัยอยู่ในครัว จึงควรเก็บขยะให้หมด

1. จัดหาถังขยะที่มีฝาปิด-เปิด โดยใช้เท้าเหยียบ เพื่อป้องกันการปนเปื้อน และนำขยะไปที่ข้างนอกทุกวัน หมั่นดูแลถังขยะให้สะอาดสม่ำเสมอ
2. ผนังปากถังให้แน่นเมื่อนำไปทิ้ง

การป้องกันแมลงและพาหะนำโรค

หนูใหญ่ หนูเล็ก แมลงวัน แมลงสาบ และมดเป็นสัตว์ก่อความรำคาญ ต้องป้องกันโดยทำให้พื้นที่ทำงานสะอาดและแห้ง ไม่มีอาหารตกค้าง โดยการ

1. ทำความสะอาดครัวด้วยน้ำยาเคมีและน้ำร้อนทุกวัน
2. ขยะต้องมีฝาปิด และทิ้งทุกครั้งเมื่อทำงานเสร็จ หลังจากทิ้งแล้วต้องล้างถังขยะและทำให้ถังขยะแห้ง
3. ติดตั้งมุ้งลวดที่หน้าต่าง ประตู และช่องระบายอากาศ
4. พ่นยาฆ่าแมลงโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการล้างครัว เครื่องมืออุปกรณ์ทั้งหมดหลังการฉีด (กรณีแมลงวัน - ควรติดตั้งเครื่องฆ่าแมลงไฟฟ้า จะทำให้ไม่ต้องเสี่ยงกับอันตรายจากยาพ่นฆ่าแมลง)

ความปลอดภัยส่วนบุคคลเมื่อโดนไฟไหม้ หรือน้ำร้อนลวก

1. รีบเอาตัวต้นเหตุออกไปจากตัว

โดนน้ำร้อนลวก เช่น ถ้าเสื้อผ้าถูกราดด้วยน้ำร้อนให้รีบตัดหรือถอดเสื้อผ้าที่ร้อนออกอย่างรวดเร็วที่สุด หรือถ้าไม่สามารถถอดออกได้ให้รีบราดน้ำเย็นซ้ำลงไปทันที

โดนไฟไหม้ในกรณีที่เสื้อผ้าติดไฟ ให้รีบราดด้วยน้ำ หรือถ้าไม่มีน้ำให้รีบนอนลงกับพื้น แล้วหมุนตัว กับพื้นไปมาเพื่อกลบดับไฟที่ติดเสื้อผ้า

2. รีบลดอุณหภูมิของผิวให้เร็วที่สุด

ลดอุณหภูมิของผิวบริเวณที่โดนความร้อนนั้นด้วยความเย็น เพราะว่าถ้าคุณไม่รีบลดอุณหภูมิลง ผิวบริเวณนั้นก็จะขยายตัวพองกว้างขึ้นจนกว่าจะเย็นตัวลงเอง การเพิ่มความเย็นให้ผิวหนังทำได้โดยใช้น้ำยาราด หรือใช้น้ำแข็งห่อในผ้าสะอาดนำประคบไว้ ห้ามใช้สิ่งของเย็น ๆ เช่น อาหารกล่อง เนยก้อนเย็น ๆ ในตู้เย็นมาประคบแผลเป็นอันตราย เพราะว่าอาจจะทำให้แผลติดเชื้อได้

3. ทำความสะอาดผิวบริเวณที่โดนไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก

ถอดหรือตัดเสื้อผ้าบริเวณที่โดนความร้อนนั้นออก แล้วให้ล้างด้วยสบู่อ่อน ๆ และน้ำที่สะอาด ที่สำคัญอย่าไปขัดถูผิวบริเวณที่พองให้แตกออก หรือเป็นแผลกว้างขึ้น เพราะอาจทำให้ติดเชื้อได้ง่ายและเกิดแผลพุพอง

4. พันแผลให้สะอาดไว้ก่อน

หลังจากทำความสะอาดแล้วให้ใช้ผ้าก๊อซหรือสำลีสะอาดที่ผ่านการฆ่าเชื้อ เช็ดแผลให้แห้ง จากนั้นปิด หรือพันแผลด้วยผ้าก๊อซปราศจากเชื้อ เพื่อปกป้องผิวที่โดนไฟไหม้ น้ำร้อนลวกให้สะอาด หรือในกรณีที่แผลเล็ก อาจเย็บยาแผลไฟไหม้ น้ำร้อน ลวกด้วยยาสมานแผลสำหรับแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก หรือใช้ปูนว่านหางจระเข้ที่ล้างสะอาด ปราศจากยางปิดแผลไว้ครู่ใหญ่ ก็จะลดอาการลงได้มาก

3. รายละเอียดการให้คะแนน

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
1. ความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการฯ	20		
1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบที่เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฯ	5		1. มีข้อความแสดงคำขวัญหรือคำเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัย อย่างน้อย 5 จุด 2. มีกฎ ระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องปฏิบัติการฯ คัดประกาศให้เห็นชัดเจน
1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึก	5		1. มีการจัดวางเครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการฯ ได้อย่างลงตัวเหมาะสม 2. มีการจัดช่องทางเดินได้อย่างเหมาะสม
1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย	5		มีการจัดวางถังดับเพลิง ตู้ปฐมพยาบาล สัญญาณเตือนภัย Safety-cut ระบบน้ำดับไฟ ได้อย่างเหมาะสม พร้อมใช้งานได้ทันที
1.4 ความปลอดภัยของระบบเชื้อเพลิง (แก๊ส)	5		มีการจัดวางถังแก๊ส การวางท่อแก๊ส วาล์วต่างๆ รวมทั้งที่วัดความดันแก๊สได้ลงตัวเหมาะสม
2. การจัดและองค์ประกอบสถานที่ฝึก	40		
2.1 การแบ่งพื้นที่การใช้งานของห้องปฏิบัติการฯ	5		1. มีการแบ่งโซนพื้นที่สาธิต และพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเป็นระเบียบมีสัดส่วนที่เหมาะสมและไม่แออัด 2. ทางเข้าออกห้องปฏิบัติการฯ ไม่มีสิ่งกีดขวาง

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
2.2 พื้นที่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก	5		<ol style="list-style-type: none"> มีตู้เพื่อใช้เก็บเสื้อผ้าสิ่งของมีค่าของผู้รับการฝึกและจัดวางอย่างเหมาะสม มีกฎระเบียบการจัดเก็บเสื้อผ้า สิ่งของอย่างชัดเจน และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
2.3 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	5		<ol style="list-style-type: none"> แสงสว่างในห้องปฏิบัติการฯ เพียงพอต่อการฝึกอบรม การเดินสายไฟฟ้าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
2.4 ระบบระบายอากาศ	5		<ol style="list-style-type: none"> อากาศในห้องปฏิบัติการฯมีการถ่ายเทได้สะดวกและมีพัดลมดูดอากาศหรือพัดลมแบบ โจรจรติดเพดานหรือผนัง มีเครื่องดูดควันออกภายนอกอาคารและติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม
2.5 ระบบน้ำทิ้งและการดักจับไขมัน	5		<ol style="list-style-type: none"> มีถังดักไขมันและบ่อดักไขมันในตำแหน่งที่เหมาะสม มีทางระบายน้ำทิ้ง สามารถทำความสะอาดพื้นที่ใช้สอยและอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ ได้สะดวก
2.6 ระบบประปา	5		<ol style="list-style-type: none"> มีการเดินท่อประปาอย่างเป็นระบบ มีก๊อกน้ำจำนวนที่เหมาะสมกับการฝึกปฏิบัติในแต่ละ station
2.7 ความสะอาดของห้องปฏิบัติการฯ	10		<ol style="list-style-type: none"> ความสะอาดของพื้นที่การใช้งานของห้องปฏิบัติการฯ ความพร้อมของอุปกรณ์ทำความสะอาดรวมทั้งการจัดเก็บที่เป็นระเบียบ

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
3. ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	30		
3.1 ความพอเพียงของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10		จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกต่อจำนวนผู้รับการฝึก
3.2 การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10		ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก
3.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10		มีคู่มือหรือขั้นตอนการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกในแต่ละชนิดอย่างถูกต้อง
4. สภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึก	10		1. ห้องฝึกอบรมไม่อยู่ใกล้สถานที่ที่มีเสียงรบกวน มีควัน หรือกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ 2. มีการตกแต่งสถานที่เพื่อความเป็นระเบียบและสวยงาม
รวม	100		

ลงชื่อผู้ประเมิน .....

(.....)

ลงชื่อผู้ประเมิน .....

(.....)

วันที่ประเมิน .....

4. เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อย่อยคำนวณตามร้อยละของแต่ละหัวข้อ สำหรับการให้คะแนนตามแบบฟอร์มย่อย จัดเป็น 5 ระดับ คือ

- (1) ปรับปรุงเร่งด่วน หมายถึง สพภ./ศพจ. ต้องทำการปรับปรุงตามข้อเสนอของคณะกรรมการโดยเร่งด่วน
- (2) ปรับปรุง หมายถึง สพภ./ศพจ. ต้องทำการปรับปรุงตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
- (3) พอใช้ หมายถึง สพภ./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นอยู่ในระดับเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว
- (4) ดี หมายถึง สพภ./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นเกินระดับเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว
- (5) ดีมาก หมายถึง สพภ./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม

หมายเหตุ : 1. เกณฑ์ให้คะแนนสำหรับคะแนนเต็ม 10 20 30 และ 40 คะแนนตามลำดับ

2. เกณฑ์ผ่านการประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ลำดับที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน				
			(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1	ความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ	20	17-20	13-16	9-12	5-8	1-4
2	การจัดและองค์ประกอบสถานที่ฝึก	40	33-40	25-32	17-24	9-16	1-8
3	ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์	30	25-30	19-24	13-18	7-12	1-6
4	สภาพแวดล้อมของสถานฝึก	10	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
			ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน		
1	ความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการฯ	20							
	1.ข้อกำหนดหรือระเบียบที่เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฯ	5	5✓	4	3	2	1	5	
	1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึก	5	5	4✓	3	2	1	4	
	1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย	5	5	4	3	2✓	1	2	
	1.4 ความปลอดภัยของระบบเชื้อเพลิง (แก๊ส)	5	5	4✓	3	2	1	4	
รวมคะแนนข้อ 1								15	

5. เกณฑ์การตัดสิน

เกณฑ์การตรวจประเมินจะต้องได้รับการประเมินคิดเป็นคะแนน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสถานฝึกอบรมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

หน่วยงาน/สถานฝึก.....

สาขา : การประกอบอาหารไทย

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
			ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน		
1	ความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการฯ	20							
	1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบที่เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฯ	5	5	4	3	2	1		
	1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึก	5	5	4	3	2	1		
	1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย	5	5	4	3	2	1		
	1.4 ความปลอดภัยของระบบเชื้อเพลิง (แก๊ส)	5	5	4	3	2	1		
รวมคะแนนข้อ 1									
2	การจัดสถานที่ฝึกและองค์ประกอบการฝึก	40							
	2.1 การแบ่งพื้นที่การใช้งานของห้องปฏิบัติการฯ	5	5	4	3	2	1		
	2.2 พื้นที่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก	5	5	4	3	2	1		
	2.3 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	5	5	4	3	2	1		
	2.4 ระบบระบายอากาศ	5	5	4	3	2	1		
	2.5 ระบบน้ำทิ้งและการดักจับไขมัน	5	5	4	3	2	1		
	2.6 ระบบประปา	5	5	4	3	2	1		
	2.7 ความสะอาดของห้องปฏิบัติการฯ	10	10	8	6	4	2		
รวมคะแนนข้อ 2									
3	ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	30							
	3.1 ความพอเพียงของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10	10	8	6	4	2		
	3.2 การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10	10	8	6	4	2		
	3.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	10	10	8	6	4	2		
รวมคะแนนข้อ 3									
4	สภาพแวดล้อมของสถานฝึก	10							
	4.1 ไม่มีมลภาวะต่างๆ เช่น มลภาวะของเสียง กลิ่น คิววัน	5	5	4	3	2	1		
	4.2 มีการตกแต่งอย่างเป็นระเบียบและมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม	5	5	4	3	2	1		
รวมคะแนนข้อ 4									
รวมทั้งสิ้น		100	รวมคะแนนทั้งหมด						

หมายเหตุ เกณฑ์ผ่านการประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

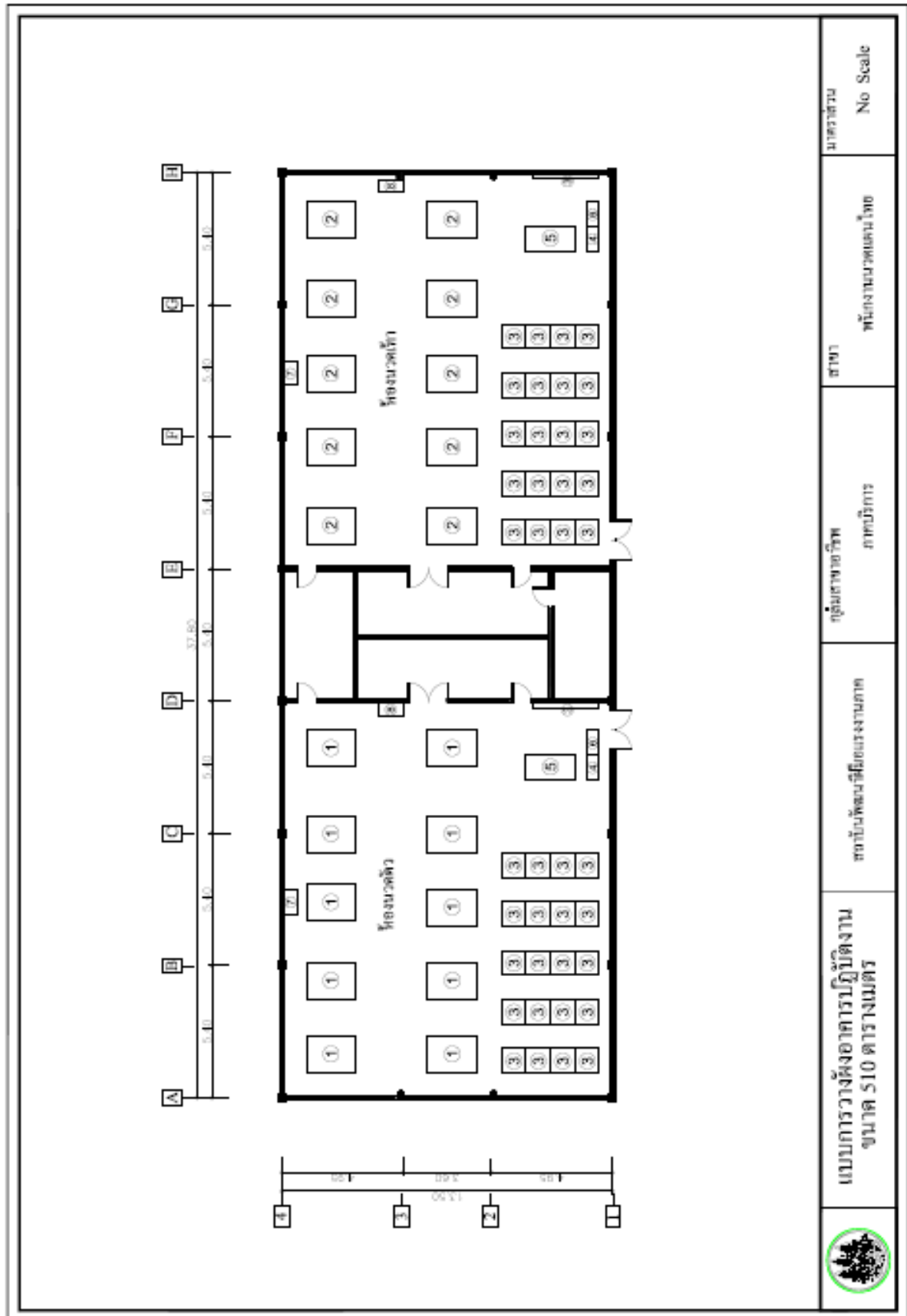
ลงชื่อ.....ประธานการตรวจประเมิน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

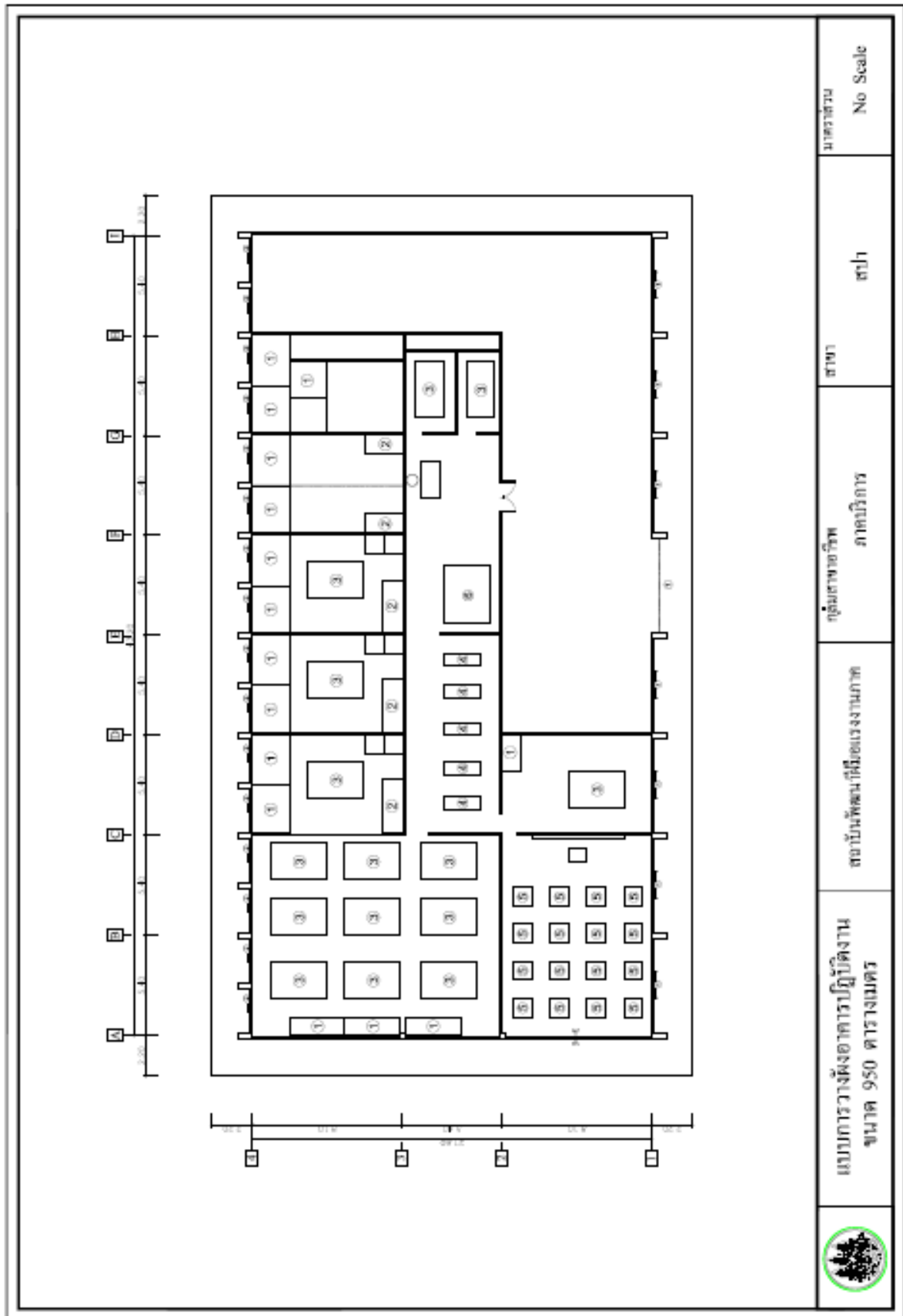
5.2 กลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ (พนักงานนวดแผนไทย , สปา)

แบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารนวดแผนไทย ขนาด 510 ตารางเมตร

แบบการวางผังเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสาขาปลา ขนาด 950 ตารางเมตร

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินสถานที่ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

1. ผู้ทำหน้าที่การตรวจประเมิน สถานฝึกสาขาพนักงานนวดแผนไทย จะต้องมีความสมบัติที่เหมาะสมในการตรวจประเมินดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้ปฏิบัติงานในสาขาพนักงานนวดแผนไทย
- 1.2 ผู้ที่ได้รับการอนุมัติและประกาศแต่งตั้งจาก อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และ
- 1.3 เป็นผู้ที่มีความสามารถรอบด้าน สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในสาขาพนักงานนวดแผนไทย และ
- 1.4 จะต้องผ่านการฝึกอบรมหรือนิตศการปฏิบัติการตรวจประเมิน

2. หัวข้อการตรวจประเมิน

คณะผู้ทำหน้าที่การตรวจประเมิน จะพิจารณาตรวจประเมินสถานฝึก สาขาพนักงานนวดแผนไทย ในส่วนต่างๆ จำนวน 4 หัวข้อหลัก และแต่ละหัวข้อหลักจะได้รับการตรวจประเมินเป็นหัวข้อย่อยๆ ตามความจำเป็นขั้นต่ำ ดังนี้

2.1 ความปลอดภัย

2.1.1 ชุดดับเพลิงขนาดเล็ก ควรติดตั้งไว้ในกรณีที่มีเหตุ ฉุกเฉินเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอกสถานฝึกอบรมหรือสถานทดสอบ

2.1.2 ป้ายบอกการปฏิบัติงาน ห้ามบุคคลภายนอกเข้าห้องฝึกอบรม ในขณะที่มีการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

2.1.3 กรณีเป็นประตูทึบ ควรใส่บานกระจกขาวๆ หรือชนิดใส บุคคลภายนอกสามารถเห็นได้

2.2 การจัดและองค์ประกอบสถานที่ฝึก

2.2.1 ที่นอนนวด จะต้องมียะห่างระหว่างเบาะโดยประมาณ 60 ซม. จะทำให้คล่องตัว

2.2.2 ชุดเก้าอี้นวดเท้า ระยะห่างของชุดเก้าอี้นวดเท้าขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่

2.2.3 ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น จำเป็นต้องมีและสามารถนำมาใช้ได้สะดวก

2.2.4 นาฬิกา การเรียนนวดแผนไทยจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการนวด

2.2.5 หิ้งพระ ศาสตร์วิชาการนวดแผนไทยแต่โบราณมีครูบาอาจารย์กราบไหว้ก่อนจะเรียนเสมอ

2.3 ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์

2.3.1 ที่นอน ขนาดไม่น้อยกว่า 90 x 200 x 5 ซม. ที่นอนจะต้องทำมาจากวัสดุ ฟองน้ำอัดแน่น โยมะพร้าว ขางพารา และหุ้มด้วยหนัง เพราะเวลาที่ใช้งานจะไม่ยุบตัว

2.3.2 หมอนและปลอกหมอน ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 30 x 40 x 7 ซม. หมอนหนุนศีรษะจะต้องทำมาจากวัสดุฟองน้ำอัดแน่น โยมะพร้าว ขางพารา หุ้มด้วยหนัง

2.3.3 ผ้าปูที่นอน ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 90 x 200 x 5 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานที่เหมาะสม

2.3.4 ผ้าขนหนู ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 60 x 150 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานที่เหมาะสม

2.3.5 ชุดปฏิบัติการฝึกนวดแผนไทย ผู้รับการฝึกจะต้องมีแบบฟอร์มสวมใส่ที่เหมือนกัน

2.3.6 ชุดเก้าอี้นวดเท้า ต้องมีครบชุด

2.3.7 ไม้กีดจุด ต้องไม่ชำรุด สะอาด และมีปริมาณเพียงพอ

2.3.8 ผ้าขนหนู (สำหรับนวดเท้า) ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 30 x 60 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานที่เหมาะสม

2.3.9 ภาชนะใส่อุปกรณ์ ต้องมีเพียงพอและสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างสะดวก

2.3.10 ภาชนะใส่ผ้าใช้แล้ว ต้องมีเพียงพอและสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างสะดวก

2.3.11 สื่อการเรียนการสอน ต้องมีความพร้อมในการใช้งาน เช่น เอกสารการฝึกอบรม รูปภาพ (โปสเตอร์) สรีระร่างกาย หรือวิธีการนวดไทย สื่อวีดิทัศน์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการ นวดไทย เครื่องรับโทรทัศน์สี เครื่องเล่นดีวีดี ชุดเครื่องเสียงพร้อมไมค์ เครื่องฉายวีดีโอ โปรเจคเตอร์ หรือเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และจอรับภาพ เป็นต้น

2.4 สภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึก

2.4.1 แสงสว่าง จะต้องมีความสว่างเพียงพอกับขนาดของห้องฝึกอบรม

2.4.2 ระบบการระบายอากาศ ภายในห้องสามารถถ่ายเทได้อย่างสะดวก สภาพของสถานที่ฝึกต้องไม่อบอ้าว หรือ ทึบ

2.4.3 เสียงรบกวนจากภายนอก ถ้าตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีเสียงรบกวน จะต้องมีระบบป้องกันเสียง

2.4.4 การตกแต่งสถานที่ฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรมต้องเป็นสัดส่วน สะอาด และสวยงาม

3. รายละเอียดการให้คะแนน

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ (แนวทางหรือเกณฑ์ในการประเมินฯ)
1. ความปลอดภัย	10		
1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฯ	1		(1) มีข้อกฎ ระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติในห้องปฏิบัติการติดประกาศให้เห็นชัดเจน มีข้อแสดงคำขวัญหรือคำเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัยอย่างน้อย 3 จุด
	2		(2) ป้ายบอกการปฏิบัติงาน ห้ามบุคคลภายนอกเข้าห้องฝึกอบรม ในขณะที่มีการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ
	2		(3) กรณีเป็นประตูทึบ ควรใส่บานกระจกขาว ๆ หรือชนิดใสบุคคลภายนอกสามารถเห็นได้
1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการฯ	2		(1) มีการจัดวางเครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการฯ ได้อย่างลงตัวและเหมาะสม
	1		(2) มีการจัดช่องทางการวางอุปกรณ์ และทางเดินได้อย่างเหมาะสม เป็นระเบียบ และสวยงาม
1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย	1		(1) มีการติดตั้งชุดดับเพลิงขนาดเล็ก ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นได้ทั้งภายในภายนอกห้องปฏิบัติการฯ
	1		(2) มีตู้ปฐมพยาบาล

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ (แนวทางหรือเกณฑ์ในการประเมินฯ)
2. การจัดสถานที่ฝึกและองค์ประกอบการฝึก	20		
2.1 การแบ่งพื้นที่การใช้งานภายในห้องปฏิบัติการฯ	3		(1) มีการแบ่งโซนพื้นที่อย่างเป็นระเบียบ มีสัดส่วนเหมาะสม ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเข้าออกในห้องปฏิบัติการ
	3		(2) ที่นอนขนาด จะต้องมียพื้นที่ระยะห่างระหว่างเบาะโดยประมาณ 60 ซม.จะทำให้คล่องตัว
	3		(3) ชุดเก้าอี้ขนาดเท่า พื้นที่การวางขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่นั้น ๆ และไม่แออัด สามารถเคลื่อนย้ายภาชนะที่ใส่อุปกรณ์ได้อย่างสะดวก
	2		(4) ชุดปฐมพยาบาล จำเป็นต้องมีและสามารถนำมาใช้ได้สะดวก
	2		(5) นาฬิกา การเรียนนวดแผนไทยจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการนวด
	3		(6) หิ้งพระ ศาสตร์วิชาการนวดแผนไทยแต่โบราณ มีครูบาอาจารย์กราบไหว้ก่อนจะเรียนเสมอ
2.2 พื้นที่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก	2		(1) มีชั้นเก็บที่นอน หมอน ปลอกหมอน อุปกรณ์การนวดและสิ่งของที่มีค่าของผู้รับการฝึกอบรม
	2		(2) มีป้ายบ่งบอกการจัดเก็บ และกฎระเบียบไว้อย่างชัดเจน
3. ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์	55		
3.1 ความเพียงพอของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก			จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกต่อจำนวนผู้รับการฝึก
	5		(1) ที่นอน ขนาดไม่น้อยกว่า 90*200*5 ซม. ที่นอนต้องทำมาจากวัสดุฟองน้ำอัดแน่น โยมะพร้าว ยางพารา และหุ้มด้วยหนังเพราะเวลาที่ใช้งานจะไม่ยุบตัว
	4		(2) หมอนและปลอกหมอน ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 30*40*7 ซม. จะต้องทำมาจากวัสดุฟองน้ำ ยางพารา และหุ้มด้วยหนัง

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ (แนวทางหรือเกณฑ์ในการประเมินฯ)	
3.1 ความเพียงพอของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	4		(3) ผ้าปูที่นอน ขนาดต้องไม่น้อยกว่า 90*200*5 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานที่เหมาะสม	
	4		(4) ผ้าขนหนู ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 60*150 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานที่เหมาะสม	
	4		(5) ชุดปฏิบัติการฝึกนวดแผนไทย ผู้รับการฝึกต้องมีแบบฟอร์มที่สวมใส่เหมือนกัน	
	4		(6) ชุดเก้าอี้นวดเท้า ต้องมีครบชุด	
	4		(7) ไม้กดจุดต้องไม่ชำรุดสะอาดและมีปริมาณเพียงพอ	
	4		(8) ผ้าขนหนู (สำหรับนวดเท้า) ขนาดจะต้องไม่น้อยกว่า 30*60 ซม. มีความสะอาดและอายุการใช้งานเหมาะสม	
	4		(9) ภาชนะใส่อุปกรณ์ ต้องมีเพียงพอและสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างสะดวก	
	4		(10) ภาชนะใส่ผ้าใช้แล้ว ต้องมีเพียงพอและสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างสะดวก	
	4		(11) สื่อการเรียนการสอน ต้องมีความพร้อมในการใช้งาน เช่น เอกสารการฝึกอบรม รูปภาพ (โปสเตอร์) สรีระ-ร่างกายหรือวิธีการนวดไทย สื่อวีดิทัศน์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง-ข้องในการนวดไทย เครื่องรับโทรทัศน์สี เครื่องเล่นดีวีดี ชุดเครื่องเสียงพร้อมไมค์ เครื่องฉายวีดีโอ โปรเจคเตอร์หรือเครื่องฉายข้ามศีรษะ และจอรับภาพ เป็นต้น	
	3.2 การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	2		(1) มีวิธีบอกถึงการจัดเก็บ
		3		(2) มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดเก็บ
3.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	5		มีคู่มือหรือขั้นตอนการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกในแต่ละชนิดอย่างถูกต้อง	

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ (แนวทางหรือเกณฑ์ในการประเมินฯ)
4. สภาพแวดล้อมของสถานฝึก	15		
4.1 ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง	5		การเดินสายไฟฟ้าเป็นไปตามมาตรฐาน และมีแสงสว่างเพียงพอกับขนาดห้องฝึกอบรม
4.2 ระบบการระบายอากาศ	3		ภายในห้องอากาศสามารถถ่ายเทได้อย่างสะดวก สภาพของสถานที่ฝึกต้องไม่อบอ้าว หรือ ทึบ
4.3 เสียงรบกวนจากภายนอก	4		ถ้าตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีเสียงรบกวนจะต้องมีระบบป้องกันเสียง
4.4 การตกแต่งสถานที่ฝึกอบรม	3		สถานที่ฝึกอบรมต้องเป็นสัดส่วน สะอาด และสวยงาม
รวมคะแนน	100		

ลงชื่อผู้ประเมิน .....

(.....)

4. เกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อย่อยคำนวณตามร้อยละของแต่ละหัวข้อ สำหรับการให้คะแนนตามแบบฟอร์มย่อย จัดเป็น 5 ระดับ คือ

- (1) ปรับปรุงเร่งด่วน หมายถึง สพท./ศพจ. ต้องทำการปรับปรุงตามข้อเสนอของคณะกรรมการโดยเร่งด่วน
- (2) ปรับปรุง หมายถึง สพท./ศพจ. ต้องทำการปรับปรุงตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
- (3) พอใช้ หมายถึง สพท./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นอยู่ในระดับเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว
- (4) ดี หมายถึง สพท./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นเกินระดับเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว
- (5) ดีมาก หมายถึง สพท./ศพจ. ดำเนินการในเรื่องนั้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม

หมายเหตุ : 1. เกณฑ์ให้คะแนนสำหรับคะแนนเต็ม 10 20 55 และ 15 คะแนนตามลำดับ

ลำดับที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน				
			(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1	ความปลอดภัย	10	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
2	การจัดและองค์ประกอบสถานที่ฝึก	20	17-20	13-16	9-12	5-8	1-4
3	ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์	55	45-55	34-44	23-33	12-22	1-11
4	สภาพแวดล้อมของสถานฝึก	15	13-15	10-12	7-9	4-6	1-3

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
			ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน		
1	ความปลอดภัย	10							
	1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบที่เกี่ยวกับ ห้องปฏิบัติการฯ	5	-	-	-	-	-	5	
	1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการ ฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการ	3	-	-	-	-	-	2	
	1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความ ปลอดภัย	2	-	-	-	-	-	1	
รวมคะแนนข้อ 1								8	ด

5. เกณฑ์การตัดสิน

เกณฑ์การตรวจประเมินจะต้องได้รับการประเมินคิดเป็นคะแนน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสถานฝึกอบรมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

หน่วยงาน/สถานฝึก.....

สาขา : พนักงานนวดแผนไทย

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
			ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน		
			(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1	ความปลอดภัย	10							
	1.1 ข้อกำหนดหรือระเบียบที่เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฯ	5	-	-	-	-	-		
	1.2 ความปลอดภัยจากการจัดผังการฝึกการฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการ	3	-	-	-	-	-		
	1.3 อุปกรณ์หรือเครื่องมือเกี่ยวกับความปลอดภัย	2	-	-	-	-	-		
รวมคะแนนข้อ 1									
2	การจัดและองค์ประกอบสถานที่ฝึก	20							
	2.1 การแบ่งพื้นที่การใช้งานภายในห้องปฏิบัติการฯ	16	-	-	-	-	-		
	2.2 พื้นที่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวของผู้รับการฝึก	4	-	-	-	-	-		
รวมคะแนนข้อ 2									
3	ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์	55							
	3.1 ความเพียงพอของเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	45	-	-	-	-	-		
	3.2 การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	5	-	-	-	-	-		
	3.3 การบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การฝึก	5	-	-	-	-	-		
รวมคะแนนข้อ 3									
4	สภาพแวดล้อมของสถานฝึก	15							
	4.1 ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง	5	-	-	-	-	-		
	4.2 ระบบการระบายอากาศ	3	-	-	-	-	-		
	4.3 เสียงรบกวนจากภายนอก	4	-	-	-	-	-		
	4.4 การตกแต่งสถานที่ฝึกอบรม	3	-	-	-	-	-		
รวมคะแนนข้อ 4									
รวมทั้งสิ้น		100	รวมคะแนนทั้งหมด						

หมายเหตุ เกณฑ์ผ่านการประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ลงชื่อ.....ประธานการตรวจประเมิน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ภาคผนวก

- 6.1 รายงานผลการดำเนินงานการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท
- 6.2 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
- 6.3 คู่มือสิทธิประโยชน์การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545
  - 6.3.1 การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
  - 6.3.2 ขั้นตอนการดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
  - 6.3.3 คำขอรับจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545
- 6.4 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
  - 6.4.1 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร
  - 6.4.2 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม
  - 6.4.3 กฎกระทรวงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อนแสงสว่างและเสียง
- 6.5 เอกสารประกอบการฝึก ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม : กิจกรรม 5 ส กับการทำงาน

รายงานผลการดำเนินงาน

การจัดวางผังอาคารปฏิบัติงาน

ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท

รายงานผลดำเนินงาน การศึกษา วิเคราะห์ การจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนา ฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท

1. ความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดส่วนใหญ่จะได้รับการถ่ายโอนครุภัณฑ์ทางการศึกษาประเภทเครื่องมือเครื่องจักรจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดบางแห่ง แต่เนื่องจากเครื่องมือเครื่องจักรมีความแตกต่างกัน เมื่อศูนย์ฯ แต่ละแห่งที่ได้รับเครื่องมือเครื่องจักรมาแล้ว ก็จะนำมาจัดไว้ในอาคารปฏิบัติงาน จัดวางตามการได้รับเครื่องมือเครื่องจักรมาก่อนหลัง หรือมีพื้นที่ ส่วนไหนว่างก็จะจัดลงไป ทำให้การจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบแบบแผนการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรที่ถูกต้อง เครื่องมือเครื่องจักรบางอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานก็จะถูกนำมาจัดวางไว้ในอาคารปฏิบัติงาน ทำให้พื้นที่ใช้งานภายในอาคารปฏิบัติงานที่มีขนาดเล็กอยู่แล้วคับแคบ ไม่สะดวก ในการปฏิบัติงาน และอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงได้มีคำสั่งตั้งกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาสถานฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน (เป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก) ตามคำสั่งที่ 523/2547 ลงวันที่ 9 กันยายน 2547 เพื่อการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาสถานฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา วิเคราะห์ กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักร อาคารสถานที่ เพื่อการฝึกทักษะฝีมือ กำหนดและวางผังอาคารสถานที่ฝึกงาน เพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานกำกับดูแลให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ในการฝึกอบรม ให้คำปรึกษา เสนอแนะในการจัดผังสถานที่ฝึก ตลอดจนส่งเสริมมาตรฐานสถานที่ฝึก และศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก พิจารณาแล้วเห็นควรมอบหมายให้กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาสถานฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน ดำเนินการโครงการนำร่องในการจัดผังสถานที่ฝึกให้ได้มาตรฐานการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักร อาคาร สถานที่ ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน 2548 – 6 มกราคม 2549 ผลการดำเนินการประสบความสำเร็จอย่างสูง เพราะอาคารปฏิบัติงานได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นสถานที่ฝึกอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งได้มีการดำเนินการจัดทำ 5 ส. กรมฯ จึงเห็นควรให้ดำเนินการปรับปรุงศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอื่นๆ อีกต่อไป

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดผังสถานที่ฝึกให้ได้มาตรฐานการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักร อาคาร สถานที่ เพื่อให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาทักษะฝีมือและพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงมีบันทึกที่ รง0406.8.2/103 ลงวันที่ 26 มกราคม 2549 เรื่องขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาสถานฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อช่วยให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักร เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน แก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 24 มีนาคม 2549

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ในการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของสถานที่ฝึก
- 2.2 เพื่อดำเนินการสำรวจเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่
- 2.3 เพื่อพิจารณาออกแบบจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของสถานที่ฝึกของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท
- 2.4 เพื่อดำเนินการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรตามแบบผังอาคารปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท
- 2.5 เพื่อดำเนินการจัดทำ 5 ส. ภายในอาคารปฏิบัติงานและบริเวณ โดยรอบภายนอกอาคารปฏิบัติงาน

3. การสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์

การดำเนินการสำรวจ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ในการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของสถานที่ฝึก ของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 24 มีนาคม 2549 (รวมระยะเวลา 37 วันทำการ)

จากการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ การจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานทั้ง 6 อาคาร ของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท พบว่า

3.1 การจัดผังอาคารปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่มีส่วนน้อยที่ยังมีการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรไม่ค่อยเรียบร้อย พื้นที่ภายในไม่มีการแบ่งพื้นที่การฝึกงานให้เป็นสัดส่วนตามการใช้งานของเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่ ดังภาพถ่ายของอาคารปฏิบัติงานทั้ง 6 อาคาร (ภาคผนวกที่ 1)

3.2 ห้องฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ห้อง 1-2) มีการจัดวางไว้ได้เหมาะสมและเรียบร้อยดี ตามแบบมาตรฐานคู่มือการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงาน ของกรมฯ จึงไม่จำเป็นต้องปรับปรุง ดังภาพที่ 1 – 4

ห้องฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 1

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ห้องฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 2

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

3.3 ห้องฝึกอบรมช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ ได้จัดไว้เหมาะสมอย่างดีแล้ว แต่ยังมีอุปกรณ์บางอย่างที่ไม่ได้ใช้งานวางไว้ ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสม ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบและจะดำเนินการจัดเก็บให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 5-6

ภาพที่ 5

ภาพที่ 6

3.4 อาคารปฏิบัติงานช่างเชื่อมไฟฟ้ามีสิ่งของและอุปกรณ์ จัดวางไว้ไม่ค่อยเรียบร้อย ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบและจะดำเนินการจัดเก็บให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 7-10 (ภาพที่ 7 อุปกรณ์ เครื่องมือจัดวางไว้ไม่ค่อยเรียบร้อย) ภาพที่ 8 (มีสิ่งของบางอย่างจัดวางไว้บนบุทเชื่อม)

ภาพที่ 7

ภาพที่ 8

ภาพที่ 9

ภาพที่ 10

3.5 อาคารปฏิบัติงานช่างเชื่อมแก๊สมีสิ่งของและอุปกรณ์จัดวางไว้ไม่ค่อยเรียบร้อย ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบและจะดำเนินการจัดเก็บให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 11-12 (เครื่องเชื่อมไฟฟ้าที่รอการถ่ายโอนภาพที่ 12)

ภาพที่ 11

ภาพที่ 12

3.6 อาคารปฏิบัติงานช่างไม้และก่อสร้าง การจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือไม่ค่อยเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบเพื่อดำเนินการจัดวางผังภายในอาคารปฏิบัติงาน และจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 13-18

ภาพที่ 13

ภาพที่ 14

ภาพที่ 15

ภาพที่ 16

ภาพที่ 17

ภาพที่ 18

3.7 อาคารปฏิบัติงานช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ มีครุภัณฑ์รถจักรยานยนต์บางส่วนที่ ใช้งานไม่ได้แล้ว วางอยู่ภายในอาคารดังภาพที่ 19 - 20 และภายนอกอาคารดังภาพที่ 21 - 22 ทำให้สภาพอาคารปฏิบัติงานคับแคบไม่เป็นระเบียบ และพื้นที่ใช้งานฝึกลดน้อย ควรทำเรื่องจำหน่ายออกไป

ภาพที่ 19

ภาพที่ 20

ภาพที่ 21

ภาพที่ 22

3.8 อาคารปฏิบัติงานช่างยนต์มีสิ่งของและอุปกรณ์ จัดวางไว้ไม่ค่อยเรียบร้อย ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบและจะดำเนินการจัดเก็บให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 23-24

ภาพที่ 23

ภาพที่ 24

3.9 ห้องฝึกอบรมการประกอบอาหารไทยจัดไว้ค่อนข้างจะเรียบร้อย แต่อุปกรณ์บางอย่างเก็บไม่เป็นระเบียบ ดังภาพที่ 25-26

ภาพที่ 25

ภาพที่ 26

3.10 ห้องฝึกอบรมช่างเย็บจักรอุตสาหกรรมจัดไว้ไม่ค่อยจะเรียบร้อย แต่ทางด้านหลังของห้อง จัดเก็บไม่ค่อยจะเรียบร้อย ดังภาพที่ 27-30

ภาพที่ 27

ภาพที่ 28

ภาพที่ 29

ภาพที่ 30

3.11 อาคารปฏิบัติงานช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือไม่ค่อยเรียบร้อย เครื่องปรับอากาศสำหรับฝึกงานถูกเก็บกองไว้ ไม่เป็นระเบียบ และไม่เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกอบรม (เนื่องจากไม่มีครูฝึก) ได้แจ้งเจ้าหน้าที่รับทราบเพื่อดำเนินการจัดวางผังภายในอาคารปฏิบัติงาน และจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรให้เรียบร้อย ดังภาพที่ 31-34

ภาพที่ 31

ภาพที่ 32

ภาพที่ 33

ภาพที่ 34

3.12 ห้องสมุดของศูนย์ฯ การจัดบริเวณภายในโดยรวมไม่ค่อยจะเรียบร้อย ควรให้จัดทำ 5 ส. เพื่อให้ห้องสมุดเป็นสถานที่สำหรับศึกษาหาความรู้ของเจ้าหน้าที่ ผู้รับบริการฝึกและผู้สนใจทั่วไป ดังภาพที่ 35-38

ภาพที่ 35

ภาพที่ 36

ภาพที่ 37

ภาพที่ 38

4. การดำเนินการ

การดำเนินการได้ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาทรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ ในการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของสถานฝึกให้ได้ทราบ พร้อมข้อเสนอแนะ และได้ขออนุญาตผู้อำนวยการศูนย์ฯ ดำเนินการตามขั้นตอนของแผนการดำเนินงานที่ได้วางไว้ ดังตารางที่ 1 และการดำเนินการจัดทำ 5 ส. ดังนี้

4.1 จัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือและให้คำแนะนำในการจัดผังอาคารปฏิบัติงาน พร้อมทั้งการจัดทำ 5 ส. ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ ดังภาพที่ 39-40

ภาพที่ 39

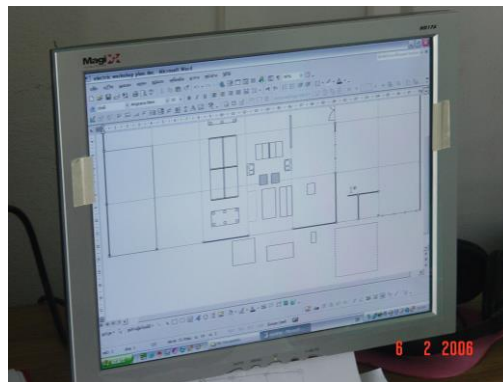

ภาพที่ 40

4.2 มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการเขียนแบบผังโรงงานการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรภายในอาคารปฏิบัติงาน ให้เป็นระเบียบและสัดส่วนในแต่ละสาขาช่าง โดยยึดแบบมาตรฐานคู่มือการวางผังอาคารปฏิบัติงาน ของกรมฯ ภาคผนวกที่ 3 ภาพที่ 41-42

ภาพที่ 41

ภาพที่ 42

4.3 ดำเนินการย้ายเครื่องจักรตามแบบผังการจัดวางอาคารปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท ทั้ง 6 อาคาร (ภาพที่ 43 – 47 การย้ายและจัดวางเครื่องเชื่อม, ภาพที่ 49 การจัดวางเครื่องทดสอบแนวเชื่อม และ ภาพที่ 50 การจัดวางเครื่องกลึง)

ภาพที่ 43

ภาพที่ 44

ภาพที่ 45

ภาพที่ 46

ภาพที่ 47

4.4 การดำเนินการจัดทำ 5 ส. ของอาคารปฏิบัติงานช่างไม้และก่อสร้าง ดังภาพที่ 48-51

ภาพที่ 48

ภาพที่ 49

ภาพที่ 50

ภาพที่ 51

4.5 การดำเนินการจัดทำ 5 ส. ของอาคารปฏิบัติงานช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ดังภาพที่ 52-53

ภาพที่ 52

ภาพที่ 53

4.6 การทาสีตีเส้นบอกรอบเขตบริเวณพื้นที่ที่ใช้ในการฝึกงานและพื้นที่ทางเดิน วัดขนาดเพื่อทาสีตีเส้น ตามแบบผังการจัดวางอาคารปฏิบัติงานของสถานที่ฝึกของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาททั้ง 6 อาคาร

4.7 มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ และช่างเชื่อมไฟฟ้า จัดทำชั้นเพิ่มเติมสำหรับวางเครื่องมือและอุปกรณ์ให้เป็นที่ระเบียบเรียบร้อย

4.8 ได้ให้ข้อเสนอแนะกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท ทุกท่านให้การดำเนินการจัดสถานที่และทำ 5 ส. เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อไม่เป็นการสะสมอีก

5. สรุปผลการดำเนินงาน

5.1 การดำเนินการเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ตามตารางที่ 1

5.2 อาคารปฏิบัติงานช่างเชื่อมไฟฟ้า อาคารปฏิบัติงานช่างเชื่อมแก๊ส อาคารปฏิบัติงานช่างไม้และก่อสร้าง อาคารปฏิบัติงานช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ อาคารปฏิบัติงานช่างยนต์ ห้องฝึกอบรมการประกอบอาหารไทย ห้องฝึกอบรมช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม และอาคารปฏิบัติงานช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ได้ดำเนินการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรตามแบบผังการจัดวางอาคารปฏิบัติงานของสถานที่ฝึกของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท (ภาคผนวกที่ 2)

5.3 อาคารปฏิบัติงานทุกอาคารได้ดำเนินการจัดทำ 5 ส. พร้อมกับการจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรตาม (ภาคผนวกที่ 3)

5.4 อาคารปฏิบัติงานช่างไฟฟ้า ได้ดำเนินการทาสีตีเส้นแบ่งขอบเขตพื้นที่ฝึกงานกับพื้นที่ทางเดิน ภายในอาคารปฏิบัติงาน

5.5 ห้องสมุดของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีความ เรียบร้อยและจัดทำ 5 ส. ควบคู่กันไป

6. ปัญหาและอุปสรรค

6.1 เรื่องบุคลากรนั้น ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท ได้มีการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ โดยได้ทำเป็น โครงการพัฒนาสถานที่ฝึกและการจัดทำ 5 ส. ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกท่านมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาอาคารปฏิบัติงาน จึงไม่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของบุคลากร

6.2 อาคารปฏิบัติงานและสถานที่ บริเวณภายในศูนย์ฯ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ดังนั้นในการปรับปรุงจึงไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก เพราะทางศูนย์ฯ ได้มีการจัดทำ 5 ส. มาแล้วในปี พ.ศ. 2543 แต่อาคารปฏิบัติงานช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องปรับเปลี่ยนเล็กน้อยเพราะไม่ได้ดำเนินการมาก่อน เนื่องจากไม่มี ครุฝึกมาปฏิบัติงาน และเป็นการจัดพื้นที่ใหม่ โดยใช้อาคารพัสดุกลาง

6.3 สำหรับด้านหลังอาคารปฏิบัติงานช่างไม้และก่อสร้าง จะต้องดำเนินการก่ออิฐเพิ่มขึ้นให้เป็น บริเวณเพื่อเป็นขอบเขต สำหรับจัดวางวัสดุประเภท ทราช อิฐ และหิน

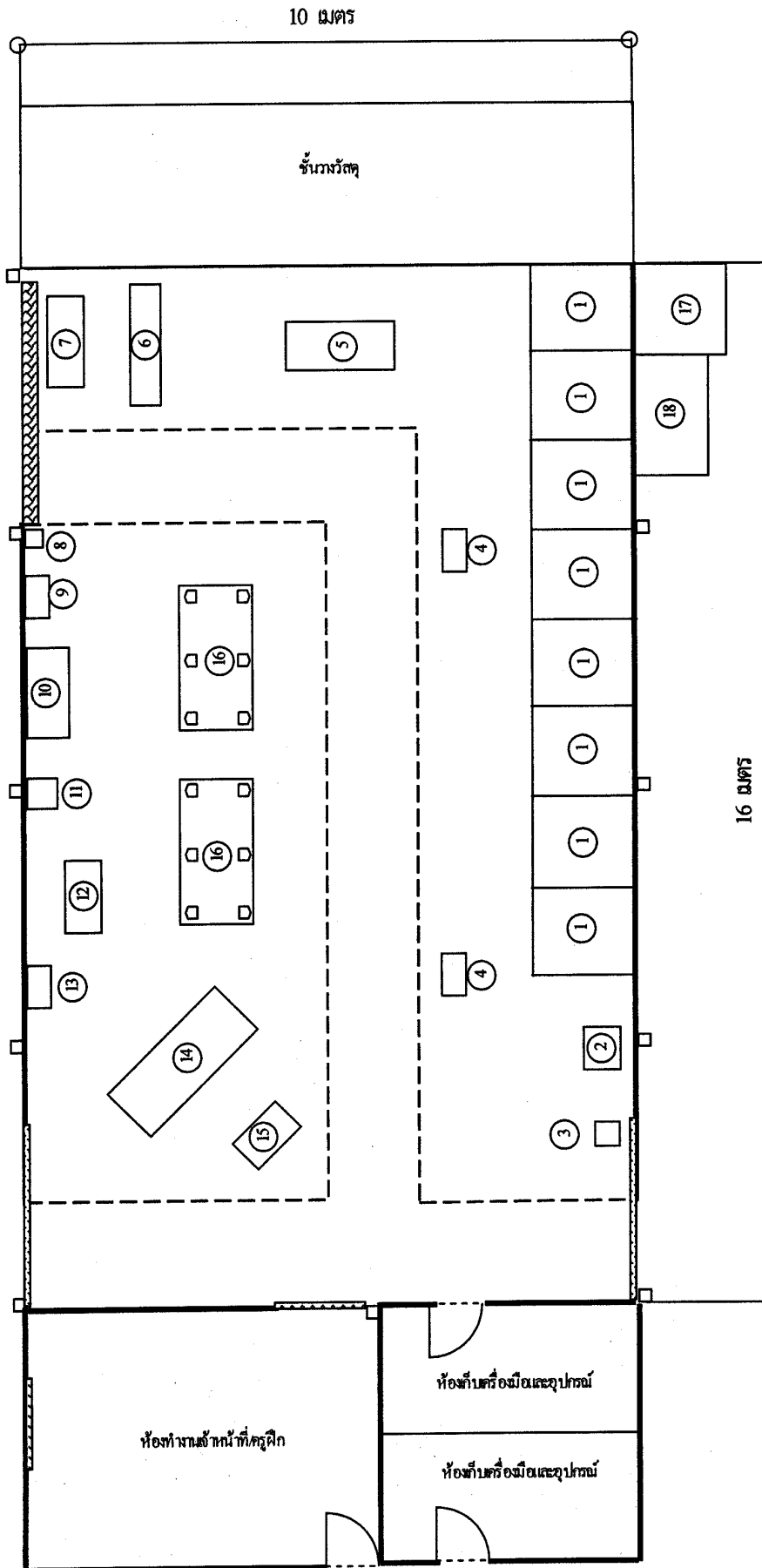
แผนผังการดำเนินงานการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาทและการจัดทำ 5 ส.

กิจกรรมที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ																																						
	กุมภาพันธ์ 2549															มีนาคม 2549																							
	1	2	3	6	7	8	9	10	14	15	16	17	27	28	1	2	3	6	7	8	9	10	13	14	15	16	17	20	21	22	23	24	27	28	29	30	31		
1. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	→																																						
2. สำรวจและศึกษาการวางเครื่อง มือเครื่องจักรของแต่ละงาน	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→																									
3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ออกแบบเขียนแบบแผนผังการจัดวางโรงฝึกงาน	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→																									
4. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสำรวจจำนวนเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่และที่ใช้ งานได้	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→																									
5. ดำเนินการย้ายและจัดวางเครื่องมือเครื่องจักรตามแบบผังการจัดวางโรงฝึกงานที่ออกแบบไว้ และดำเนินการจัดทำ 5 ส.				→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	→	
6. ทาสีตีเส้นแบ่งขอบเขตพื้นที่ทำงานและทางเดิน																																							
7. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน																																							

แบบการจัดวางผังอาคารปฏิบัติงาน

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท

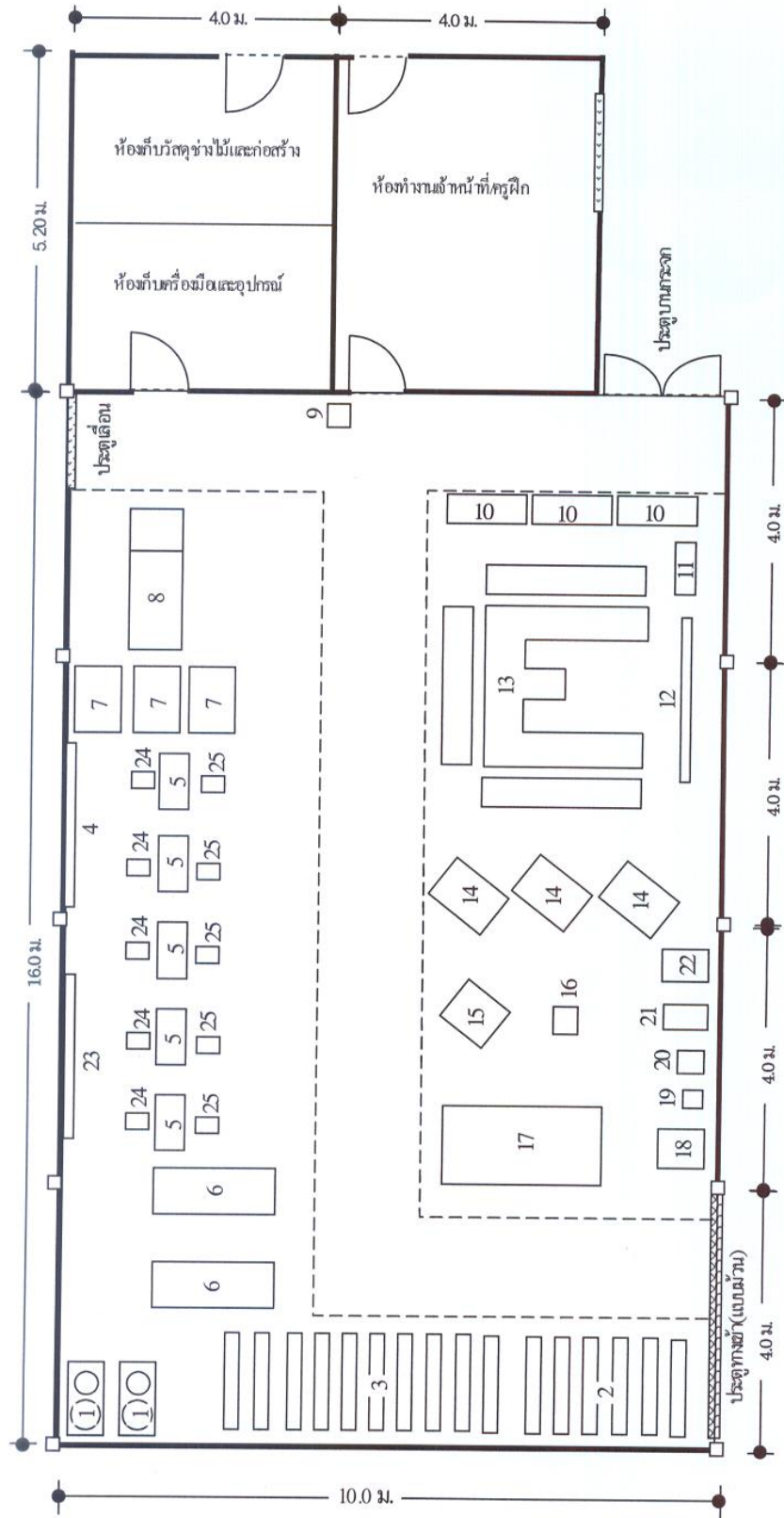
งานฝึกทำห้องเรียนและโต๊ะเขียน (ตามผังห้องเรียนไฟฟ้า)

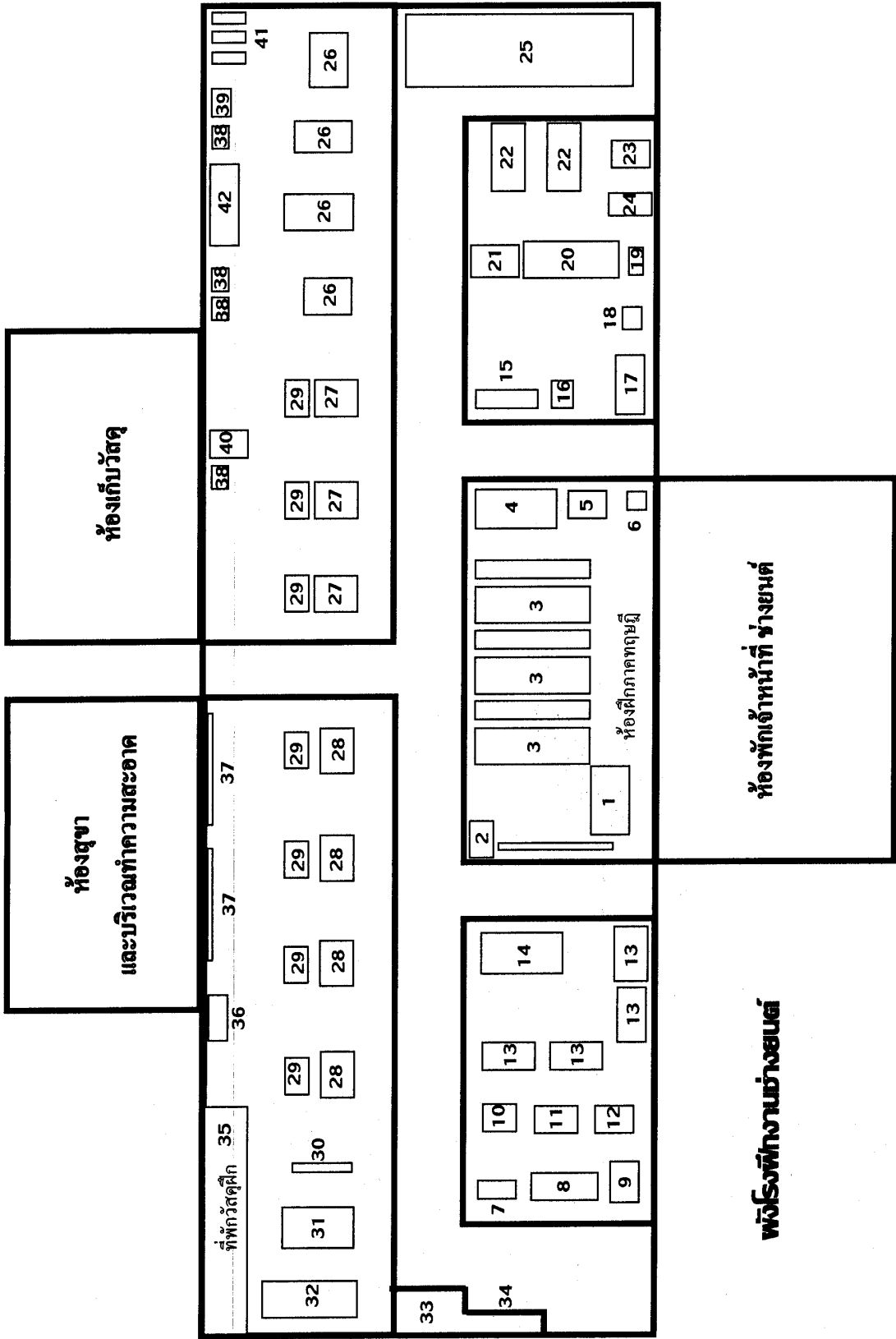
Scale 1 : 100

ช่างเชื่อมไฟฟ้า			
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	เครื่องเชื่อมไฟฟ้า AC/DC 250 A	8	
2	คู่อบลวดเชื่อม	1	
3	ถังน้ำคั้น	1	
4	ถัง	2	
5	เครื่องตัดแก๊สกิ่งอัตโนมัติ	1	
6	กรรไกรตัดโลหะอเนกประสงค์แบบแขนโยก	1	
7	เครื่องเลื่อยกล	1	
8	ชุดเครื่องมืออุปกรณ์ใช้ลม	1	
9	เครื่องตัดพลาสติก	1	
10	เครื่องทดสอบแนวเชื่อม	1	
11	เครื่องตัดบากวี	1	
12	โต๊ะทำงานครูฝึก	1	
13	เครื่องเจียรระโนแบบตั้งพื้น	1	
14	เครื่องกลึงโลหะ	1	
15	ตัวอย่างชิ้นงานทดสอบมาตรฐาน ฯ ระดับ 1	1	
16	โต๊ะปากกาจับยึดชิ้นงาน	2	
17	ชุดคูคควันเชื่อม	1	
18	เครื่องอัดอากาศ	1	

งานฝึกช่างจักรเย็บยนต์

รายละเอียดผังโรงฝึกงานช่างซ่อมจักรยานยนต์			
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	ชุดเชื่อมแก๊ส	2 ชุด	
2	รถจักรยานยนต์ 4 จังหวะ	7 คัน	
3	รถจักรยานยนต์ 2 จังหวะ	7 คัน	
4	แผงเครื่องมือ	2 แผง	
5	ชั้นเหล็กวางชิ้นส่วน พร้อม เครื่องยนต์	5 ชุด	
6	แท่นยกรถจักรยานยนต์	2 แท่น	
7	โต๊ะวางเครื่องรถจักรยานยนต์	3 ตัว	
8	โต๊ะครู	1 ตัว	
9	เครื่องทำน้ำเย็น	1 เครื่อง	
10	ชุดฝึกไฟฟ้ารถจักรยานยนต์	3 ชุด	
11	ชุดเครื่องเสียง	1 ชุด	
12	กระดานไวท์บอร์ด	1 แผ่น	
13	โต๊ะเรียน	3 ชุด	
14	โต๊ะวางเครื่องยนต์การเกษตร	3 ชุด	
15	โต๊ะวางเครื่องยนต์การเกษตรผ่าแสดงชิ้นส่วน	1 ชุด	
16	โต๊ะวางทั้ง	1 ตัว	
17	โต๊ะปากกา	1 ตัว	
18	สว่านตั้งแบบแท่น	1 เครื่อง	
19	เครื่องชาร์จแบตเตอรี่	1 เครื่อง	
20	เครื่องเจียรไนแบบแท่น	1 เครื่อง	
21	เครื่องคว้านกระบอกลูกสูบ	1 เครื่อง	
22	เครื่องขัดกระบอกลูกสูบ	1 เครื่อง	
23	แผงเครื่องมือทั่วไป	1 แผง	
24	เครื่องยนต์รถจักรยานยนต์ 2 จังหวะ	5 เครื่อง	
25	เครื่องยนต์รถจักรยานยนต์ 4 จังหวะ	5 เครื่อง	

พิธีกรทำงานช่างยนต์

ห้องพักเจ้าหน้าที่ ข่ายยนต์

ห้องฝึกภาคทฤษฎี

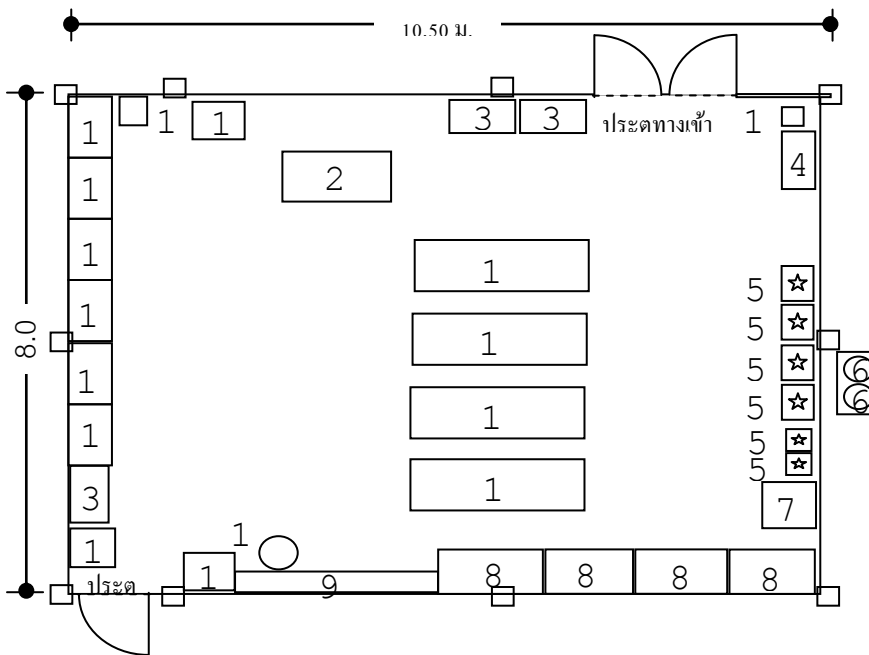
ห้องเก็บวัสดุ

ห้องสุขา และบริเวณท่าความสะอาด

รายละเอียดผังโรงฝึกงานช่างยนต์			
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	โต๊ะครูฝึก	1	
2	ชุดเครื่องขยายเสียง	1	
3	โต๊ะเก้าอี้ผู้รับการฝึก	3	
4	โต๊ะปฏิบัติงาน	1	
5	รถยนต์เบนซินผ่าแสดงการทำงาน	1	
6	เครื่องทำน้ำเย็น	1	
7	กระปุกเกียร์ผ่าแสดงการทำงาน	1	
8	ชุดส่งกำลังงานผ่าแสดงการทำงานของคลัทช์และเกียร์	1	
9	เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง	1	
10	กระปุกเกียร์ขับเคลื่อนล้อหน้า	1	
11	กระปุกเกียร์ขับเคลื่อนล้อหลัง	1	
12	กระปุกเกียร์ขับเคลื่อนล้อหน้าแบบอัตโนมัติ	1	
13	ชุดฝึกวงจรไฟฟ้ารถยนต์	4	
14	โต๊ะปฏิบัติงาน	1	
15	ท่าน้ำอัดไฮดรอลิก	1	
16	แท่นระดับ	1	
17	เครื่องกลึง	1	
18	เครื่องเจียรในตั้งพื้น	1	
19	ถังตีเหล็ก	1	
20	โต๊ะปฏิบัติงาน 700 x 2000 x 800	1	
21	โต๊ะปฏิบัติงาน 700 x 1000 x 800	1	
22	ชุดเชื่อมแก๊ส	2	
23	ชุดตัดด้วยแก๊ส	1	
24	เครื่องเจาะแบบตั้งพื้น	1	
25	รถยนต์ 4 ล้อสำหรับฝึก	1	

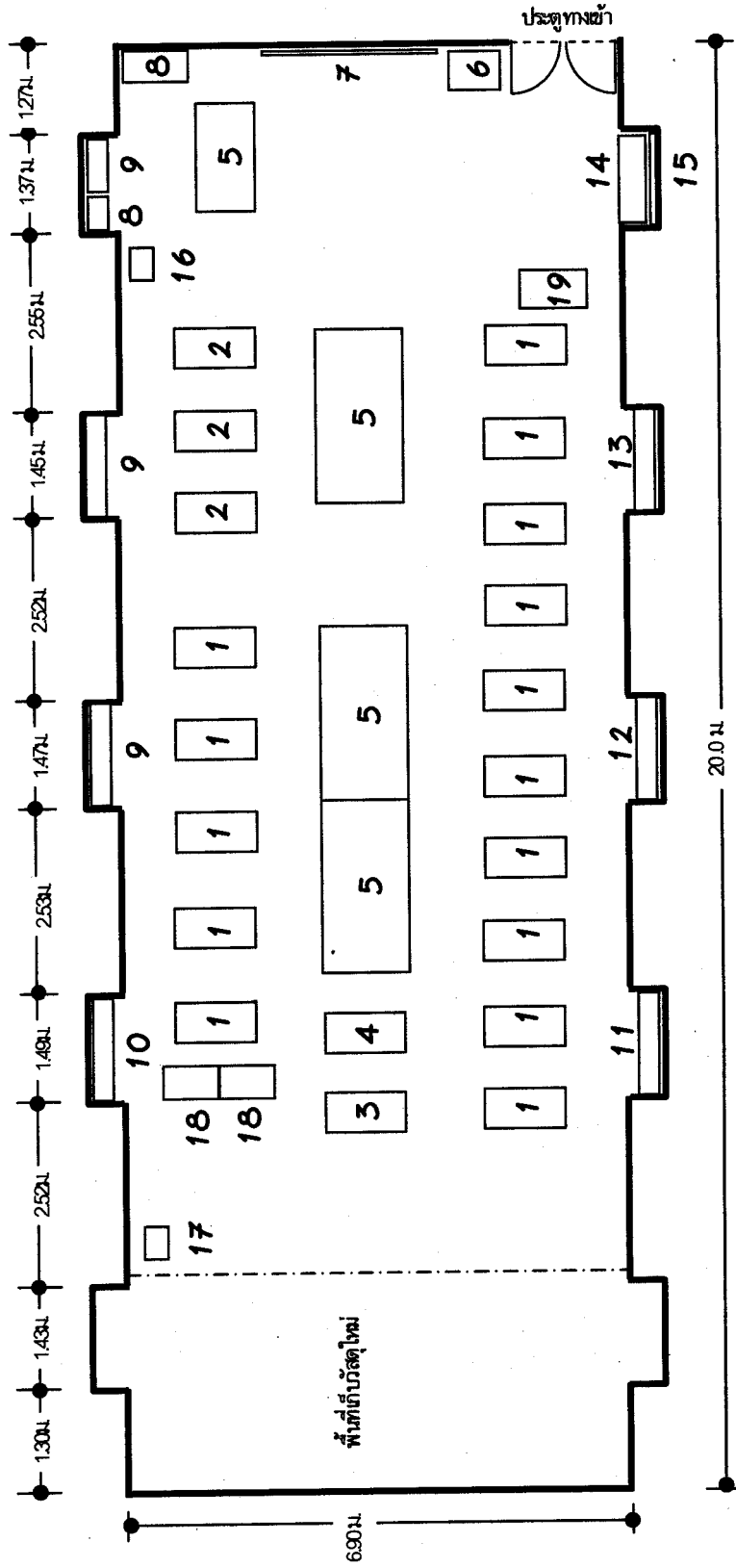
รายละเอียดผังโรงฝึกงานช่างยนต์			
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
26	เครื่องยนต์เบนซินแบบใช้หัวฉีด	4	
27	เครื่องยนต์เบนซินแบบใช้คาร์บูเรเตอร์	3	
28	เครื่องยนต์ฝึกถอดประกอบเบื้องต้น	4	
29	ชั้นเหล็กสำหรับวางเครื่องมือ และชิ้นส่วน	7	
30	แม่แรงตะเฒ่ ขนาด 3 ตัน	1	
31	เครนไฮดรอลิก ขนาด 1 ตัน	1	
32	แม่แรงยกของแบบมีงา และมีล้อเลื่อน	1	
33	ตู้ควบคุมไฟฟ้าหลัก	1	
34	ตู้ควบคุมไฟฟ้าย่อย	1	
35	ที่พักรัดคูฝึก	1	
36	เครื่องอัดอากาศ ขนาด 60 ลิตร	1	
37	แผงเครื่องมือช่างยนต์	2	
38	เครื่องประจุไฟแบตเตอรี่	4	
39	เครื่องล้าง และทดสอบหัวเทียน	1	
40	เครื่องตรวจสอบแบตเตอรี่ และระบบไฟฟ้ารถยนต์	1	
41	แม่แรงตะเฒ่ ขนาด 1 ตัน	1	
42	เครื่องอัดอากาศ ขนาด 300 ลิตร	1	

งานฝึกประกอบอาหารไทย

รายละเอียดผังโรงฝึกงานการประกอบอาหารไทย

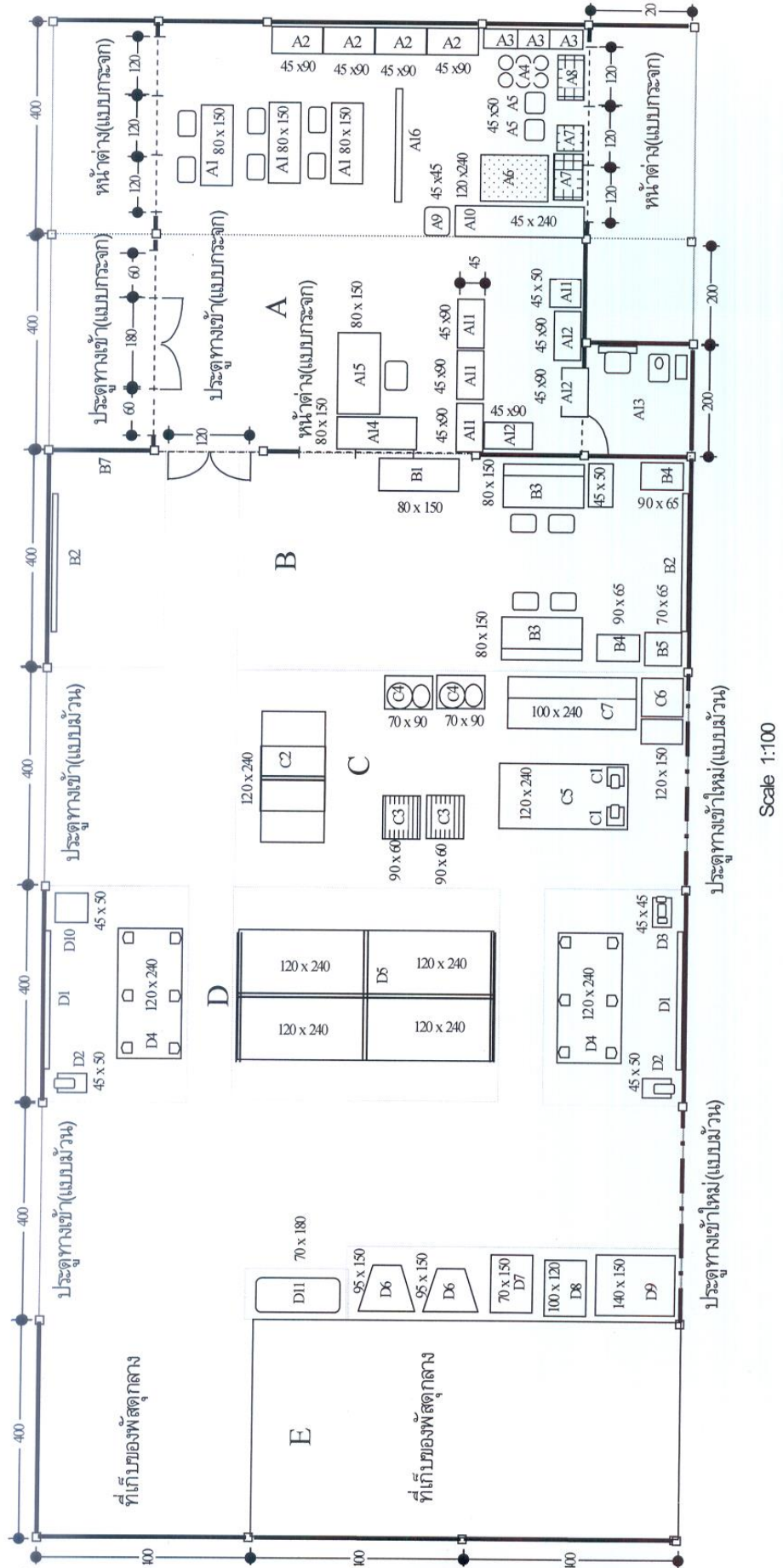
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	โต๊ะประกอบอาหาร	4 ตัว	
2	โต๊ะครู	1 ตัว	
3	ตู้เก็บเอกสาร	2 ตู้	
4	ลิ้นชักเก็บวัสดุ	2 ตู้	
5	เตาแก๊ส	5 เตา	
6	ถังแก๊ส	2 ถัง	
7	โต๊ะวางถังน้ำ	1 ตัว	
8	อ่างล้างจานและตู้เก็บวัสดุ	4 ชุด	
9	ชั้นวางเขียง	1 ชั้น	
10	ถังใส่น้ำ	1 ถัง	
11	โต๊ะชั้นวางของ	1 ตัว	
12	ตู้เย็น	1 ตู้	
13	เคาน์เตอร์และชั้นเก็บวัสดุ	6 ชุด	
14	เครื่องคอมพิวเตอร์	1 ชุด	
15	ตู้ทำน้ำเย็น	1 ตู้	
16	ตู้ชั้นพลาสติกเก็บวัสดุ	1 ตู้	

งานฝึกช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม

รายละเอียดผังโรงฝึกงานช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม			
หมายเลข	รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1	จักรอุตสาหกรรมเข็มเดี่ยวฐานราบ	16 คัน	
2	จักรพั่นริมอุตสาหกรรม	3 คัน	
3	จักรถักรังคุม	1 คัน	
4	จักรเย็บโลโก้	1 คัน	
5	โต๊ะสร้างแบบ	3 ตัว	
6	ชั้นวางทีวี	1 อัน	
7	กระดานไวท์บอร์ด	1 แผ่น	
8	ตู้เก็บเอกสาร	2 ตู้	
9	ตู้เก็บวัสดุ	3 ตู้	
10	ห้องลองตัว	1 ห้อง	
11	ห้องเก็บวัสดุ	1 ห้อง	
12	ห้องเก็บเครื่องซักผ้า	1 ห้อง	
13	ห้องเก็บสื่อการสอน	1 ห้อง	
14	โต๊ะเอนกประสงค์	1 ตัว	
15	แผงเครื่องมือ	1 แผง	
16	เครื่องรีดผ้าชนิดกดทับ	1 เครื่อง	
17	เครื่องรีดผ้าชนิดไอน้ำ	1 เครื่อง	
18	จักรพั่นริมมอเตอร์เล็ก	2 คัน	
19	ตู้แสดงผลงานผู้รับการฝึก	1 ตู้	

ผังโรงฝึกงานช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ (อาคารพัสดุกลาง)

Scale 1:100

คำอธิบายความหมาย

A:สถานที่ฝึกช่างอิเล็กทรอนิกส์		B:สถานที่ฝึกวิชาไฟฟ้าพื้นฐาน		C:สถานที่ฝึกช่างเครื่องทำความเย็นฯ		D:สถานที่ฝึกช่างไฟฟ้า	
หมายเลข	ความหมาย	หมายเลข	ความหมาย	หมายเลข	ความหมาย	หมายเลข	ความหมาย
A1.	ได้ะปฏิบัติงาน	B1.	ได้ะวางแผนอุปกรณ์ช่วยฝึก	C1.	ส่วนไฟฟ้าแบบตั้งแทน	D1.	แผนเครื่องมือช่างไฟฟ้า
A2.	ผู้เก็บวัสดุฝึกฯใหม่	B2.	กระดานไวท์บอร์ด	C2.	บู๊ตฝึกติดตั้งเครื่องปรับอากาศ	D2.	ส่วนไฟฟ้าแบบตั้งแทน
A3.	ตู้คอนโทรล	B3.	ชุดฝึกไฟฟ้าเบื้องต้นการควบคุมมอเตอร์	C3.	ได้ะปฏิบัติงานเชื่อม	D3.	เครื่องเจียรนัยแบบตั้งแทน
A4.	ถึงสารทำความเย็น	B4.	ตู้คอนโทรล	C4.	ชุดเชื่อมแก๊สฯ	D4.	ได้ะปฏิบัติงานพร้อมปากกาฯ
A5.	เครื่องกักเก็บและฟื้นฟูฯ	B5.	ตู้อบทดลอง	C5.	ได้ะปฏิบัติงานช่างเครื่องปรับอากาศ	D5.	บู๊ตฝึกติดตั้งระบบไฟฟ้า
A6.	วัสดุฝึก(ใช้งานแล้ว)	B6.	แผนเครื่องมือพื้นฐานเครื่องมือเฉพาะ	C6.	บริเวณที่วางตู้เย็น	D6.	รอยกของแบบไฮดรอลิค
A7.	มอเตอร์ไฟฟ้าเฟส3เพลส	B7.	เครื่องปรับอากาศเก่าการซ่อม	C7.	ชั้นวางเครื่องปรับอากาศ	D7.	รถลากของ
A8.	กล่องใส่เครื่องมือช่างปรับอากาศ					D8.	เครื่องทำเกลียวท่อ
A9.	ผู้เก็บวัสดุฝึกช่างอิเล็กทรอนิกส์					D9.	วัสดุใช้แล้ว
A10.	ชั้นเก็บของ(ไม้ัด)					D10.	เครื่องเชื่อมไฟฟ้า
A11.	ผู้เก็บครุภัณฑ์ฝึก					D11.	เครื่องอัดอากาศ
A12.	ผู้เก็บวัสดุฝึกประเภทการ						
A13.	ห้องน้ำ						
A14.	ได้ะวางแผนวัสดุฝึกอบรมงาน						
A15.	ได้ะครู						
A16.	กระดานไวท์บอร์ด						

การจัดทำกิจกรรม 5 ส.

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท

อาคารปฏิบัติการช่างเชื่อมไฟฟ้า

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

อาคารปฏิบัติงานช่างเชื่อมแก๊ส

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

อาคารปฏิบัติงานช่างไม้และก่อสร้าง

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

อาคารปฏิบัติงานช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

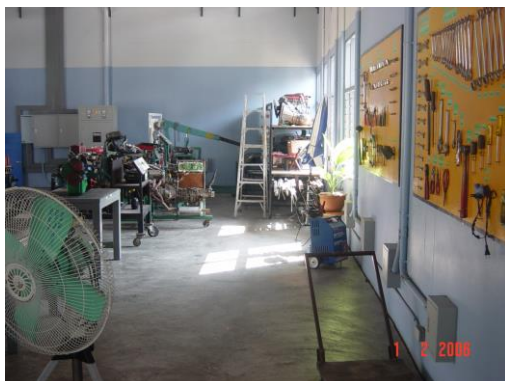

อาคารปฏิบัติการงานช่างยนต์

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

ห้องฝึกอบรมการประกอบอาหาร

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

ห้องฝึกอบรมช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

อาคารปฏิบัติงานช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

ห้องสมุดของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท

ภาพก่อนการดำเนินการ

ภาพหลังจากการดำเนินการ

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

อาศัยอำนาจตามในมาตรา 19 และมาตรา 39 (3) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานและดำเนินการฝึกเพื่อขอรับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา 34 ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคหรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ที่ผู้ขอรับอนุญาตอยู่ในเขตจังหวัดที่ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานนั้นตั้งอยู่

ข้อ 2 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานตามข้อ 1 แล้วให้ตรวจสอบความพร้อมและความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

(1) ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานต้องมีลักษณะเหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด และมีสถานที่ซึ่งมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานแยกเป็นสัดส่วนจากหน่วยประกอบกิจการ

(2) เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต้องมีจำนวนตามความจำเป็นเหมาะสม อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย

ข้อ 3 เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้ยื่นคำขอมีความพร้อมและความเหมาะสมตามข้อ 2 ให้พิจารณาออกใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานแก่ผู้ยื่นคำขอตามที่กำหนดไว้ในแบบแนบท้ายประกอบนี้

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ให้ความเห็นชอบ ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมเหตุผล สิทธิ และระยะเวลาในการอุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ข้อ 4 ผู้ได้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

ในกรณีที่ใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ลบเลือนในสาระสำคัญ ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานอาจขอรับใบแทนใบอนุญาต โดยยื่นคำขอพร้อมใบอนุญาตที่ชำรุด หรือหลักฐานการลงบันทึกประจำวันของพนักงานสอบสวนว่าใบอนุญาตสูญหาย

ประกาศ ณ วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2546

(นายอภัย จันทนจุลกะ)

ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

สถานประกอบกิจการที่มีสถานที่ฝึกที่ได้จัดไว้เป็นสัดส่วนแยกจากหน่วยประกอบกิจการมีสิทธิขออนุญาตจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน (เป็นไปตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ)

เงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ต้องมีความพร้อมและความเหมาะสมในเรื่อง สถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก และจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน (เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2546)

สถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ต้องมีลักษณะเหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด และมีสถานที่ซึ่งมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน แยกเป็นสัดส่วนจากหน่วยประกอบกิจการต้องมีจำนวนตามความจำเป็น เหมาะสม อยู่ในสภาพที่ดีและมีความปลอดภัย

การดำเนินการ

ให้สถานประกอบกิจการ ยื่นคำขอรับอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานต่อนายทะเบียนพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบคำขอตามแบบ ศร. 1

การพิจารณาอนุญาต

เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอ มีความพร้อมและความเหมาะสม จะออกใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม ฝีมือแรงงานให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ให้ความเห็นชอบ ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมเหตุผล สิทธิ และระยะเวลา ในการอุทธรณ์ให้ ผู้ยื่นคำขอทราบ

ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

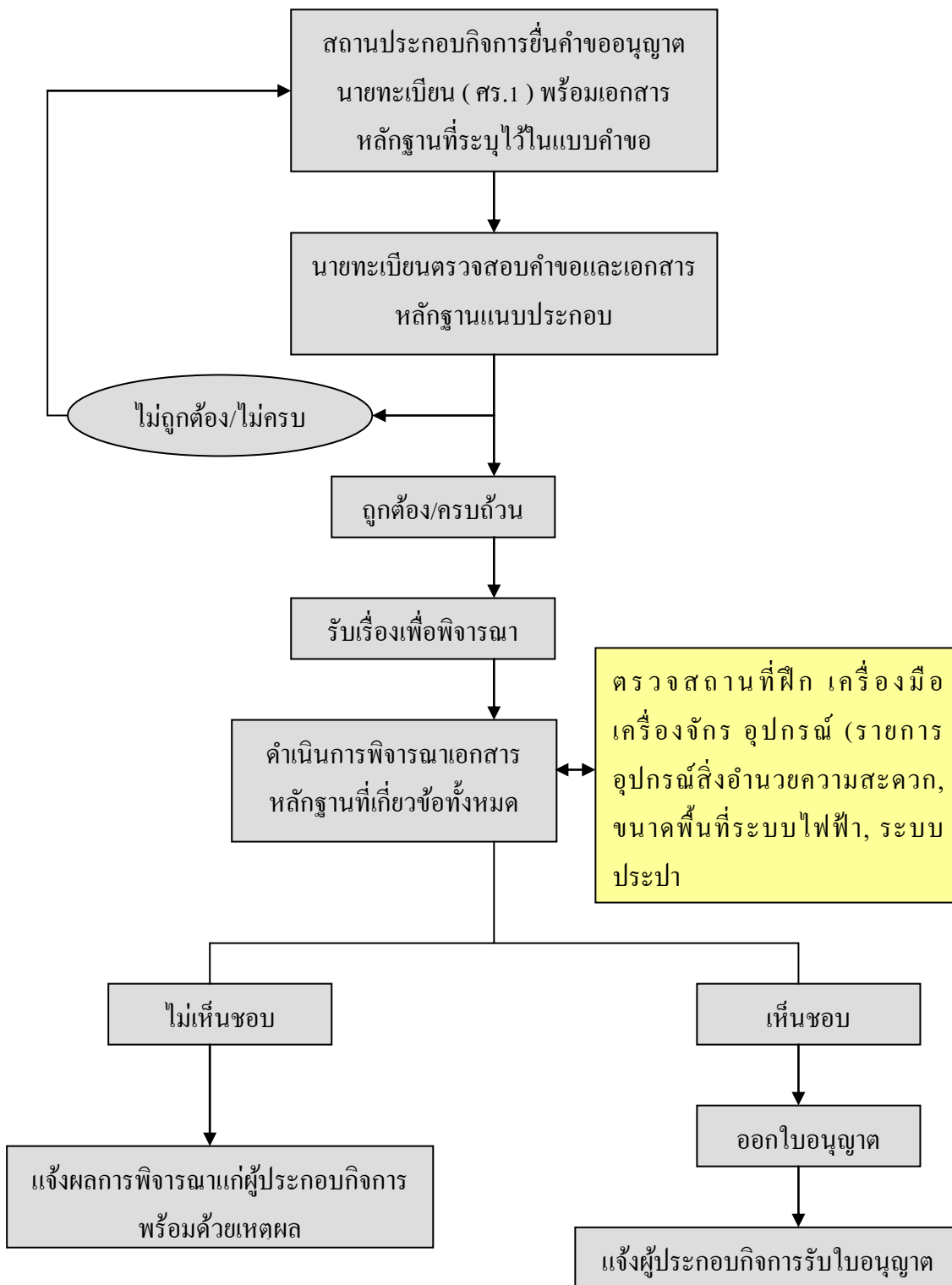
กรณีใบอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ลบเลือนในสาระสำคัญให้ ผู้ขอรับอนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานขอรับใบแทนใบอนุญาต โดยยื่นคำขอพร้อมแนบใบอนุญาตที่ชำรุดหรือหลักฐานการลงบันทึกประจำวันของพนักงานสอบสวนว่าใบอนุญาตสูญหาย เพื่อประกอบการพิจารณา

สถานที่ยื่นคำขอ

กรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

จังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ที่ผู้ขอรับอนุญาตอยู่ในเขตจังหวัดที่ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงานนั้นตั้งอยู่

ขั้นตอนการดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“**เครื่องจักร**” หมายความว่า สิ่งประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับให้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปลง สภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม แก๊ส ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น ใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึง เครื่องอุปกรณ์ไฟลิวัด ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสัมพันธ์กัน และรวมถึงเครื่องมือกลด้วย

“**หม้อไอน้ำ**” หมายความว่า ภาชนะซึ่งสร้างขึ้นเพื่อผลิตไอน้ำ ซึ่งมีความดันสูงกว่าความดันของบรรยากาศปกติ

“**นายจ้าง**” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“**ลูกจ้าง**” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับบ้าน

“**ลูกจ้างประจำ**” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“**ลูกจ้างชั่วคราว**” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด 1 การใช้เครื่องจักรทั่วไป

ข้อ 2 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรสวมใส่หมวก ถุงมือ แวนตา หน้ากากเครื่องป้องกันเสียง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น หรือเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอื่น ๆ ตามสภาพและลักษณะของงาน และให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติงานของสถานประกอบการตลอดเวลาที่ลูกจ้างปฏิบัติงานนั้น

ข้อ 3 ให้นายจ้างดูแลลูกจ้างสวมใส่เครื่องนุ่งห่มให้เรียบร้อย รัดกุม ไม่ขาดรุ่งริ่ง ในกรณีที่ทำงานเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้า จะต้องให้ลูกจ้างสวมเครื่องนุ่งห่มที่ไม่เปียกน้ำ

ข้อ 4 ให้นายจ้างดูแลมิให้ลูกจ้างซึ่งมีผมยาวเกินสมควร และมีได้รวบหรือทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้อยู่ในลักษณะที่ปลอดภัย หรือสวมใส่เครื่องประดับอื่นที่อาจเกี่ยวโยงกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ เข้าทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร

ข้อ 5 ให้นายจ้างจัดให้มีอุปกรณ์เพื่อป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ต้องมีสายดินเพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่วตามมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยทางไฟฟ้าของสำนักงานพลังงานแห่งชาติทุกเครื่อง

(2) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ต้องมีสายไฟฟ้าเข้าเครื่องจักรโดยฝังดินหรือเดินลงมาจากที่สูง ทั้งนี้ให้ใช้ท่อร้อยสายไฟฟ้าให้เรียบร้อย เว้นแต่ใช้สายไฟฟ้าชนิดที่มีฉนวนหุ้มเป็นพิเศษ

(3) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุซึ่งใช้น้ำหนักเหวี่ยง ให้ติดตั้งตัวน้ำหนักเหวี่ยงไว้สูงกว่าศีรษะผู้ปฏิบัติงานพอสมควร เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือให้จัดทำเครื่องป้องกันอย่างหนึ่งอย่างใดให้มีความปลอดภัยต่อลูกจ้าง และจะต้องไม่มีสายไฟฟ้าอยู่ในรัศมีของน้ำหนักเหวี่ยง

(4) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุโดยใช้เท้าเหยียบ ต้องมีที่ปักเท้าและมีที่ครอบป้องกันมิให้เหยียบโดยไม่ตั้งใจ

(5) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุโดยใช้มือป้อน ต้องมีเครื่องป้องกันมือให้พ้นจากแม่ป้อนหรือจัดหาเครื่องป้อนวัสดุแทนมือ

(6) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้าป้อนหรือตัดวัสดุที่ใช้มือป้อน ต้องมีสวิตช์สองแห่งห่างกันเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน ต้องเปิดสวิตช์พร้อมกันทั้งสองมือ

(7) เครื่องจักรชนิดอัตโนมัติ ต้องมีเครื่องหมายปิด เปิด ที่สวิตช์อัตโนมัติตามหลักสากล และมีเครื่องป้องกันมิให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดกระทบสวิตช์ เป็นเหตุให้เครื่องจักรทำงานโดยมิได้ตั้งใจ

(8) เครื่องจักรที่มีการถ่ายทอดพลังงานโดยใช้เพลลา สายพาน ปูลเล ไฟลวีล ต้องมีตะแกรงเหล็กเหนียวครอบส่วนที่หมุนได้และส่วนส่งถ่ายกำลังให้มิดชิด ถ้าส่วนที่หมุนได้หรือส่วนส่งถ่ายกำลังสูงกว่าสองเมตร ต้องมีตะแกรง หรือรั้วเหล็กเหนียวสูงไม่ต่ำกว่าสองเมตรกั้นล้อมให้มิดชิด

สำหรับสายพานแขวนลอยที่มีความเร็วไม่น้อยกว่าห้าร้อยสี่สิบเมตรต่อนาที หรือสายพานที่มีช่วงยาวเกินกว่าสามเมตร หรือสายพานที่กว้างกว่าสี่สิบเซนติเมตรหรือสายพานโซ่ ต้องมีที่ครอบรองรับซึ่งเปิดซ่อมแซมได้

(9) ใบเลื่อยวงเดือนที่ใช้กับเครื่องจักรซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ต้องมีที่ครอบ ใบเลื่อยส่วนที่สูงเกินกว่าพื้นโต๊ะหรือแท่น

(10) เครื่องจักรที่ใช้เป็นเครื่องลับ ฝน หรือแต่งผิวโลหะ ต้องมีเครื่องปิดบังประกายไฟหรือ เศษวัสดุในขณะใช้งาน

ข้อ 6 ก่อนการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องจักร หรือเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักร ให้นายจ้างทำป้ายปิดประกาศไว้ ณ บริเวณติดตั้งหรือซ่อมแซม และให้แขวนป้ายห้ามเปิดสวิตช์ไว้ที่สวิตช์ด้วย

ข้อ 7 ให้นายจ้างดูแลให้ลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือกล (Mechanical Equipment) ดังต่อไปนี้

(1) ทุกวันก่อนนำเครื่องมือกลออกใช้ ต้องตรวจดูให้แน่ใจว่าเครื่องมือกลนั้นอยู่ในสภาพใช้การได้ดีและปลอดภัย

(2) เครื่องมือกลที่ใช้ขับเคลื่อนต้องมีสภาพที่ผู้ใช้งานสามารถมองเห็นข้างหลังได้ เว้นแต่จะมีสัญญาณเสียงเตือน หรือมีผู้บอกสัญญาณเมื่อถอยหลัง

(3) ไม่นำรถยก รถปั้นจั่น หรือเครื่องมือสำหรับยกอื่น ๆ ไปใช้ปฏิบัติงานใกล้สายหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีกระแสไฟฟ้าใกล้กว่าระยะห่างที่ปลอดภัย ตามที่กำหนดไว้ในหมวดไฟฟ้า เว้นแต่

ก. จะมีแผงฉนวนกั้นระหว่างส่วนที่มีกระแสไฟฟ้ากับเครื่องมือกลนั้น

ข. เครื่องมือกลนั้นได้ต่อสายดินไว้เรียบร้อยแล้ว

ค. มีฉนวนหุ้มอย่างดี หรือ

ง. ใช้มาตรการความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือกลนั้นเช่นเดียวกับว่ามีกระแสไฟฟ้าอยู่

ข้อ 8 ห้ามมิให้นายจ้างใช้หรือยอมให้ลูกจ้างใช้เครื่องมือกลทำงานเกินกว่าพิกัดที่ผู้ผลิตกำหนดไว้สำหรับเครื่องมือกลนั้น

ข้อ 9 ให้นายจ้างจัดให้มีทางเดินเข้า ออก จากที่สำหรับปฏิบัติงานเกี่ยวกับเครื่องจักร มีความกว้างไม่น้อยกว่า แปดสิบเซนติเมตร

ข้อ 10 ให้นายจ้างจัดทำรั้ว คอกกั้น หรือเส้นแสดงเขตอันตราย ณ ที่ตั้งของเครื่องจักร หรือเขตที่เครื่องจักรทำงานที่อาจเป็นอันตราย ให้ชัดเจนทุกแห่ง

หมวด 2

ความปลอดภัยเกี่ยวกับหม้อไอน้ำ

ยกเลิก โดยข้อ 2 แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับหม้อไอน้ำ ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2535

หมวด 3

การคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ 19 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานเชื่อมแก๊สและงานเชื่อมไฟฟ้า สวมแว่นตาดูดแสงหรือกระบังหน้าลดแสง ถุงมือหนัง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้นและแผ่นปิดหน้าอกกันประกายไฟ ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 20 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานลับหรือฝนโลหะด้วยหินเจียรไน สวมแว่นตา หรือหน้ากากชนิดใส ถุงมือผ้า และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 21 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานกลึง โลหะ กลึงไม้ งานไสโลหะ งานไสไม้ งานตัดโลหะ สวมแว่นตาหรือหน้ากากชนิดใส ถุงมือผ้า รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 22 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานปั๊มโลหะ สวมแว่นตาด้านนิคไส ถุงมือผ้า และรองเท้าพื้นยาง หุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 23 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานชุบโลหะ สวมถุงมือยางและรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 24 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานพ่นสี สวมถุงมือผ้า และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 25 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานยก ขนย้าย ดัดตั้ง สวมรองเท้าหัวโลหะ ถุงมือหนัง และหมวกแข็ง ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 26 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานควบคุมเครื่องยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องมือกล สวมหมวกแข็ง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ 27 งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานตามที่ระบุไว้ในหมวดนี้ นายจ้างอาจพ่อนั้ให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

หมวด 4

กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ 28 อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตามที่กล่าวในหมวด 4 จะต้องมึคุณสมบัติได้มาตรฐานขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

(1) หมวกแข็ง จะต้องมึน้ำหนักไม่เกินสี่ร้อยยี่สิบสี่กรัม ต้องทำด้วยวัตถุที่ไม่ใช่โลหะ และต้องมีความต้านทาน สามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้ากิโลกรัม ภายในหมวกจะต้องมึรองหมวกทำด้วยหนัง พลาสติก ผ้า หรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน และอยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถปรับระยะได้ตามขนาดศีรษะของผู้ใช้ เพื่อป้องกันศีรษะกระทบกับผนังหมวก

(2) ที่สวมรัดผมหรือตาข่ายคลุมผม ต้องทำด้วยพลาสติก ผ้า หรือวัตถุที่คล้ายกัน หรือใช้สวมหรือคลุมผมแล้วสั้นเสมอคอ

(3) แว่นตาหรือหน้ากากด้านนิคไส ต้องมึตัวแว่นหรือหน้ากากทำด้วยพลาสติกใส มองเห็นได้ชัดสามารถป้องกันแรงกระแทกได้ กรอบของแว่นตาต้องมึน้ำหนักเบา

(4) แว่นตาลดแสง ตัวแว่นต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา กรอบของแว่นตาต้องมึน้ำหนักเบาและมีกระบังแสงซึ่งมึลักษณะอ่อน

(5) กระบังหน้า ตัวกระบังต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา ตัวกรอบต้องมึน้ำหนักเบาและต้องไม่ติดไฟง่าย

(6) ปลั๊กอุดเสียง (ear plugs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัตถุอื่น ใช้ใส่ช่องหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 15 เดซิเบล

(7) ครอบหูลดเสียง (ear muffs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่น ใช้ครอบหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 25 เดซิเบล

(8) ถุงมือหนัง ต้องมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว

(9) ถุงมือผ้า หรือวัสดุอื่นที่มีใยโลหะปน ต้องมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว

(10) รองเท้าหนังหัวโลหะ ปลายรองเท้าจะต้องมีโลหะแข็งหุ้ม สามารถทนแรงกดได้ไม่น้อยกว่าสี่ร้อยสี่สิบหก กิโลกรัม

ข้อ 29 ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2519

ชูสง่า ฤทธิประศาสน์

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“สภาพความร้อน” หมายความว่า อุณหภูมิที่เป็นอยู่รอบตัวลูกจ้างในขณะที่ทำงานปกติ

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล นั้น และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด 1

ความร้อน

ข้อ 2 ภายในสถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ จะมีสภาพความร้อนที่ทำให้อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงเกินกว่า 38 องศาเซลเซียส มิได้

ข้อ 3 ในกรณีที่ภายในสถานที่ประกอบการมีสภาพความร้อนที่ทำให้อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส ให้นายจ้างดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงเพื่อลดสภาพความร้อนนั้น หากแก้ไข หรือปรับปรุงไม่ได้ นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้างมีเครื่องป้องกันความร้อนมิให้อุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส

ข้อ 4 ในกรณีที่อุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส นายจ้างจะต้องให้ ลูกจ้างหยุดพักชั่วคราวจนกว่าอุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างจะอยู่ในสภาพปกติ

ข้อ 5 ในที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดความร้อนที่มีสภาพความร้อนสูงถึงขนาดเป็นอันตรายแก่ สุขภาพอนามัยของบุคคล ให้นายจ้างปิดประกาศเตือนให้ทราบ

ข้อ 6 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานใกล้แหล่งกำเนิดความร้อนที่ทำให้อุณหภูมิในบริเวณนั้นสูงกว่า 45 องศาเซลเซียส สวมชุดแต่งกาย รองเท้า และถุงมือสำหรับป้องกันความร้อน ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

หมวด 2

แสงสว่าง

ข้อ 7 ภายในสถานที่ประกอบการที่ให้ลูกจ้างทำงาน ดังต่อไปนี้

(1) งานที่ไม่ต้องการความละเอียด เช่น การขนย้าย การบรรจุ การรด การเกลียวัตถุชนิดหยาบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่าง ไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์

(2) งานที่ต้องการความละเอียดเล็กน้อย เช่น การผลิตหรือการประกอบชิ้นงานอย่างหยาบ ๆ การสีข้าว การสาวฝ้าย หรือการปฏิบัติงานขั้นแรกในกระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

ข้อ 8 ณ ที่ที่ให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งทำงาน ดังต่อไปนี้

(1) งานที่ต้องการความละเอียดปานกลาง เช่น การเย็บผ้า การเย็บหนัง การประกอบภาชนะ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์

(2) งานที่ต้องการความละเอียดสูงกว่าที่กล่าวใน (1) แต่ไม่ถึง (3) เช่น การกลึงหรือแต่งโลหะ การซ่อมแซมเครื่องจักร การตรวจตราและทดสอบผลิตภัณฑ์ การตกแต่งหนังสือพิมพ์และผ้าฝ้าย การทอผ้า เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์

(3) งานที่ต้องการความละเอียดมากเป็นพิเศษ และต้องใช้เวลาทำงานนาน เช่น การประกอบเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีขนาดเล็ก นาฬิกา การเจียรไนเพชร พลอย การเย็บผ้าที่มีสีมืดทึบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 1,000 ลักซ์

ข้อ 9 ถนนและทางเดินภายนอกอาคารในบริเวณสถานที่ประกอบการ ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 20 ลักซ์

ข้อ 10 ในโกดังหรือห้องเก็บวัสดุ ทางเดิน เฉลียง และบันไดในบริเวณสถานที่ประกอบการ ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์

ข้อ 11 ให้นายจ้างป้องกันมิให้มีแสงตรงหรือแสงสะท้อนของดวงอาทิตย์ หรือเครื่องกำเนิดแสงที่มีแสงจ้าส่องเข้าตาลูกจ้างในขณะที่ทำงานในกรณีที่ไม่ว่าจะป้องกันได้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในลักษณะเช่นว่านั้น สวมใส่แว่นตา หรือกระบังหน้าลดแสง ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ตลอดเวลาที่ทำงาน

ข้อ 12 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในถ้ำ อุโมงค์ หรือในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ สวมหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ตลอดเวลาที่ทำงาน

หมวด 3

เสียง

ข้อ 13 ภายในสถานที่ประกอบการที่ให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งทำงาน ดังต่อไปนี้

(1) ไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง ต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินเก้าสิบเดซิเบล (เอ)

(2) เกินวันละเจ็ดชั่วโมง แต่ไม่เกินแปดชั่วโมง จะต้องมียกระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินเก้าสิบเดซิเบล (เอ)

(3) เกินวันละแปดชั่วโมง จะต้องมียกระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินแปดสิบเดซิเบล (เอ)

ข้อ 14 นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีระดับเสียงเกินกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบเดซิเบล (เอ) มิได้

ข้อ 15 ภายในสถานที่ประกอบการที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 13 ให้นายจ้างแก้ไข หรือปรับปรุงสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงมิให้มีระดับเสียงดังเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 13

ข้อ 16 ในกรณีไม่อาจปรับปรุงหรือแก้ไขตามความในข้อ 15 ใต้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างสวมใส่ปลั๊กลดเสียง หรือครอบหูลดเสียง ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ตลอดเวลาที่ทำงาน

หมวด 4

มาตรฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ 17 หมวกแข็งจะต้องมีน้ำหนักไม่เกินสี่ร้อยสี่สิบลีกรัม ทำด้วยวัสดุที่ไม่ใช่โลหะ และมีความต้านทานสามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้ากิโลกรัม ภายในหมวกจะต้องมีรองหมวกทำด้วยหนังพลาสติก ผ้า หรือวัสดุอื่นที่คล้ายกัน อยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถปรับระยะได้ตามขนาดศีรษะของผู้ใช้ เพื่อป้องกันศีรษะกระทบกับผนังหมวก

สำหรับหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง นอกจากจะต้องเป็นหมวกที่มีมาตรฐานตามวรรคแรกแล้ว จะต้องมียูนิฟอร์มที่ห้ามีแสงสว่างที่มีความเข้มไม่น้อยกว่า 20 ลักซ์ ส่องไปข้างหน้าติดอยู่ที่หมวกด้วย

ข้อ 18 ปลั๊กลดเสียง (ear Plugs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่นที่ใช้ใส่ช่องหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 15 เดซิเบล (เอ)

ข้อ 19 ครอบหูลดเสียง (ear Muffs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่น ใช้ครอบหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 25 เดซิเบล (เอ)

ข้อ 20 แว่นตาลดแสง ตัวแว่นต้องทำด้วยกระจกใสซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา กรอบของแว่นตาต้องมีน้ำหนักเบาและมีกระบังแสงซึ่งมีลักษณะอ่อน

ข้อ 21 กระบังหน้าลดแสง ตัวกระบังต้องทำด้วยกระจกใส ซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา ตัวกรอบต้องมีน้ำหนักเบาและต้องไม่ติดไฟง่าย

ข้อ 22 ชุดแต่งกาย รองเท้า และถุงมือ สำหรับป้องกันความร้อนตามข้อ 6 ต้องทำด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบา สามารถกันความร้อนจากแหล่งกำเนิดความร้อนได้

หมวด 5

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 23 ข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

ข้อ 24 งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังที่ได้ระบุไว้ในประกาศนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะ เช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

ข้อ 25 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่า สภาพความร้อน แสงสว่างหรือเสียง ในบริเวณสถานที่ประกอบการมิได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตักเตือนเป็นหนังสือให้นายจ้างปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

ข้อ 26 ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2519

คณิ่ง ฤาไชย

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กิจกรรม 5 ส กับการทำงาน

การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานที่ทำงานนั้น คนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร โดยจะเน้นที่ตัวงานหรือผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ บางคนได้ทดลองปฏิบัติอาจพบว่าเป็นเรื่องยากที่จะรักษาให้ต่อเนื่องได้ เพราะมีขั้นตอนยุ่งยากเกินความพยายามที่จะทำ ในเรื่องนี้ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความพยายามและสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองว่า การจัดระเบียบในสถานที่ทำงานนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยากเกินความสามารถของเราและของทุกคน ซึ่งหลักการสำคัญในเรื่องนี้ทุกคนจำเป็นต้องร่วมกันกระทำ เพื่อสร้างสรรค์ให้หน่วยงานที่ทุกคนทำงานเป็นที่น่าภูมิใจ

กิจกรรมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานที่ทำงานหรือที่เรียกว่า “กิจกรรม 5 ส” มีหลักการอยู่ว่า สิ่งของทุกอย่างมีที่เก็บและอยู่ในที่ของมัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาจิตสำนึกในเรื่องของมาตรฐานการทำงานให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการผลิตและบริการตลอดจนความปลอดภัยในการทำงานที่สูงขึ้น

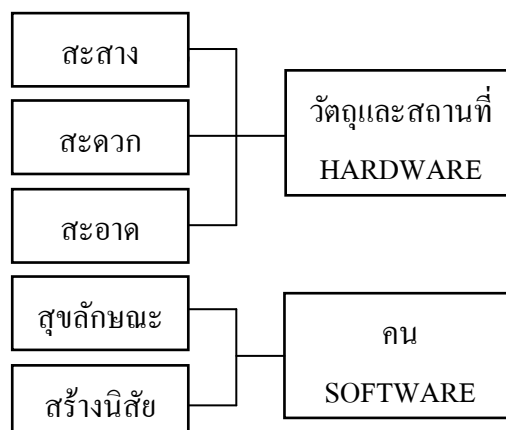
1. ความสำคัญของ 5 ส

- ◆ ผลผลิตสูงขึ้น
- ◆ คุณภาพสูงขึ้น
- ◆ ต้นทุนต่ำลง
- ◆ ส่งสินค้าหรือให้บริการได้ทันเวลา
- ◆ ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น
- ◆ เป็นการยืดอายุของเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เมื่อใช้อย่างระมัดระวัง มีการดูแลรักษาที่ดี และจัดเก็บอย่างถูกวิธีในที่ที่เหมาะสม

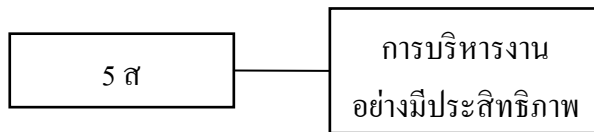
2. 5 ส คืออะไร

5 ส เป็นแนวคิดการปรับปรุงโดยการจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสถานที่ทำงาน โดยการสะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย เพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ความปลอดภัย ความมีระเบียบเรียบร้อย คุณภาพ และประสิทธิภาพ

ภาพรวมของ 5 ส

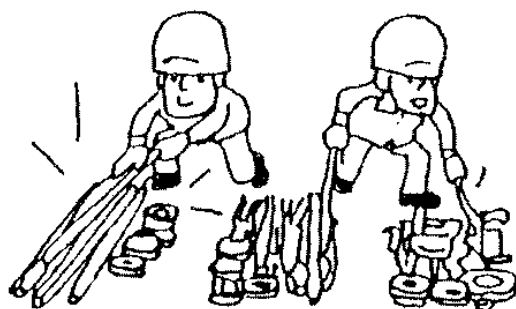

จะเห็นว่า 3 ส แรกนั้นส่งผลแก่วัตถุ อุปกรณ์ สถานที่ทำงาน 2 ส หลังจากนั้นจะส่งผลแก่คนที่ทำ 3 ส แรก
 อย่างต่อเนื่อง

2.1 สะสาง

คือ การแยกให้ชัดเจนของที่จำเป็นกับของที่ไม่จำเป็น ของที่ไม่จำเป็นให้ขจัดออก

- ◆ ในการสะสาง เราควรพิจารณาดังนี้

ของไม่ใช่ ไม่มีค่า	ถ้าทิ้งได้ควรทิ้งไปเลย
ของไม่ใช่แต่มีค่า	ขายโดยทำให้ถูกขั้นตอน
ของที่เก็บ หรือของที่ใช่	เก็บแบบมีป้ายบอก

เชื่อหรือไม่ว่า

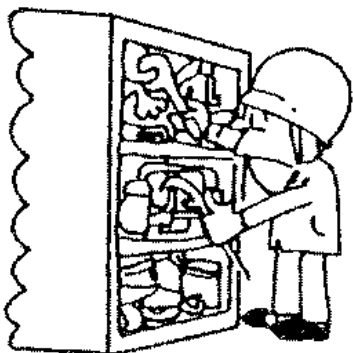
ของดีติดไปกับของไม่ดี = บริษัท หรือองค์การ สูญเปล่า
 ของไม่ดีติดไปกับของดี = บริษัท หรือองค์การ เสียชื่อ

◆ เพราะอะไรถึงต้องมีการสะสาง

- เคยรู้สึกหรือไม่ว่าที่ทำงานคุณับแคบลงทุกวัน
- เคยบ่นไหมว่าไม่มีที่เก็บของ ตู้ไม่พอเก็บ
- เครื่องจักรเสียบ่อยมาก
- เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง
- ของที่ต้องการหาอยู่เรื่อย กว่าจะเจอก็ใช้เวลานาน ซึ่งเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์
- เวลาจะเช็คสต็อก ทำไมช่างยากเย็นเสียจริงๆ
- วุ่นวายไปหมด
- ของที่ควรอยู่ตรงนี้ไปอยู่ตรงโน้น ของควรอยู่ตรงโน้นมาอยู่ตรงนั้น
- ของที่มีอยู่ หรือสินค้าคงคลัง เสื่อมคุณภาพเร็ว
- บางคนอาจรู้สึกว่ที่ทำงานของเราเป็นแหล่งเพาะความสับสนเปลือง

สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

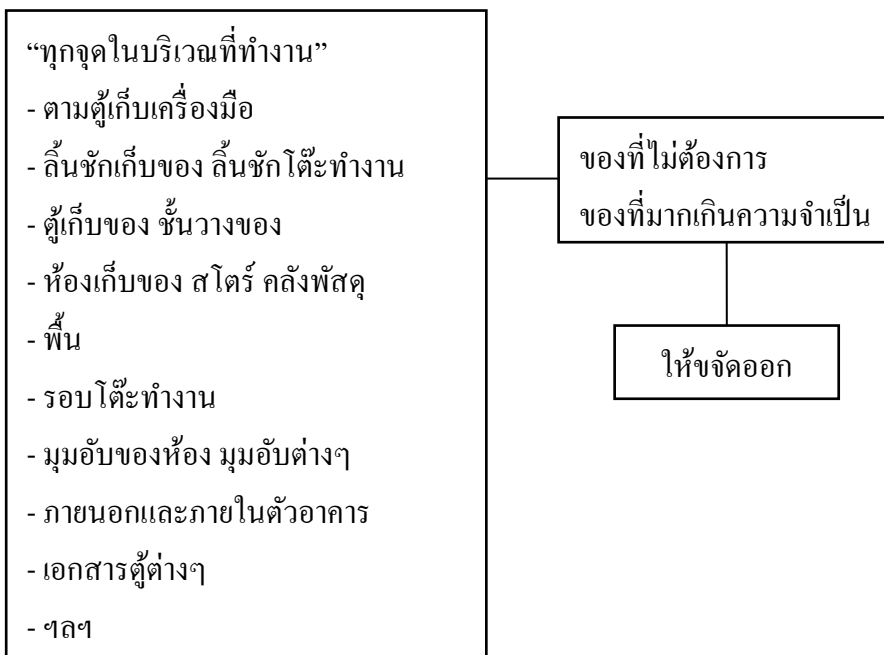
◆ ขั้นตอนการสะสาง

ขั้นตอนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็น สำนักงาน โรงงาน คลังพัสดุ ฯลฯ ใช้ได้เหมือนกันหมด แต่ต้องระลึกไว้เสมอว่า การที่จะสะสางอะไรออกจากหน่วยงาน ขอให้แน่ใจเสียก่อนว่า ไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งเมื่อแน่ใจว่าสามารถสะสางได้ก็ลงมือตามขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจ สิ่งของต่างๆ ในหน่วยงาน โดยเฉพาะอาณาบริเวณที่อยู่ในความรับผิดชอบ
2. แยก ต้องเริ่มแยกแยะของที่ต้องใช้กับของที่ไม่ต้องการใช้งานออกจากกัน
3. จัด ของที่ไม่ต้องการ หรือของที่มีมากเกินไปจนจำเป็น

◆ จุดที่ควรให้ความสนใจ

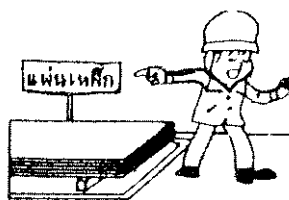
◆ ประโยชน์ที่ได้จากการสะสาง

- จัดความสิ้นเปลืองของทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นคน เงินทุน วัสดุคิบ ฯลฯ
- ลดปริมาณสินค้าคงคลังให้มีเท่าที่จำเป็นจริงๆ
- จัดการใช้วัสดุอุปกรณ์ ชั้นวางของ ตู้เก็บเอกสารอย่างเปล่าประโยชน์
- เหลือเนื้อที่ไว้สอยไปทำอย่างอื่นได้
- ที่ทำงานดูกว้าง และโล่งขึ้นสะอาดตามากยิ่งขึ้น พนักงานมีความสุขภาพจิตที่ดี

- ลดเวลาในการเช็คสต็อก
- เงินที่ได้จากการขายของเก่าเก็บ
- ลดการเก็บเอกสารซ้ำซ้อน
- ขจัดความผิดพลาดจากการทำงาน
- ขจัดสภาพแวดล้อมไม่ดี
- ฯลฯ

2.2 สะดวก

คือ การจัดวางของที่จำเป็นให้ง่ายต่อการนำไปใช้ ทุกคนดูแล้วก็รู้ว่าเป็นอะไร

◆ หลักการทำ ส ที่ 2 สะดวก

การทำ “สะดวก” นั้นไม่ยากเพียงแต่เรานำของที่ได้จากการเสาะแสวงในส่วนของการเก็บมาจัดเก็บให้เป็นระเบียบ สะดวกในการหยิบใช้สอย ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาวิธีเก็บวางสิ่งของโดยคำนึงถึง

- คุณภาพ
- ประสิทธิภาพ
- ความปลอดภัย

สำหรับหลักการสามารถแยกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. วางของที่ใช้งานให้เป็นที่ มีป้ายบอก
2. การนำของไปใช้งาน ให้เน้นการนำมาเก็บที่เดิม
3. ของที่ต้องใช้อยู่ประจำ ควรวางใกล้ตัว
4. ของที่ใช้งานให้จัดหมวดหมู่เหมือนการจัดเก็บหนังสือในห้องสมุด

◆ ทำไมต้องทำให้สะดวก

เคยหรือไม่ บางครั้งคุณกำลังค้นหาของที่โต๊ะของคุณ ซึ่งท้ายสุดพบบมันอยู่ในกระเป๋าเสื้อ กระเป๋ากางเกงหรือยังร้ายไปกว่านั้น คืออยู่ในมือของคุณนั่นเอง

การปฏิบัติเพื่อความสะดวกนั้น จะช่วยขจัดการค้นหาต่างๆ ให้หมดสิ้นไปแน่นอน เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างมีป้ายชื่อบอก และมีป้ายบอกว่างอยู่ที่ไหนรับรองคุณจะหามันได้ในเวลาไม่มากเลย

◆ “เพราะอะไรเราถึงต้องค้นห้ ?”

คำตอบง่ายมากคือ

- มีของที่เราไม่ต้องการมาปะปนอยู่มาก
- วางไม่เป็นที่เป็นทาง
- ไม่ได้แสดงบอกไว้ว่าสิ่งของนั้นอยู่ตรงไหน
- ไขแล้วไม่เก็บไว้ที่เดิม
- และอีกหลายๆ เหตุผล

◆ ในสำนักงานทำ “สะดวก” กันอย่างไร

- กำหนดมาตรฐานจำนวนอุปกรณ์สำนักงานที่ควรจะมีประจำโต๊ะทำงานของแต่ละคน ซึ่งแต่ละพื้นที่มีความต้องการแตกต่างกัน เช่น แผนกเขียนแบบ อาจต้องการมีดินสอเป็นจำนวนมากกว่าแผนกอื่นๆ ซึ่งในพื้นที่จะต้องตกลงกันเองแล้วให้ยึดเป็นมาตรฐานที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม

ทุกชั้น

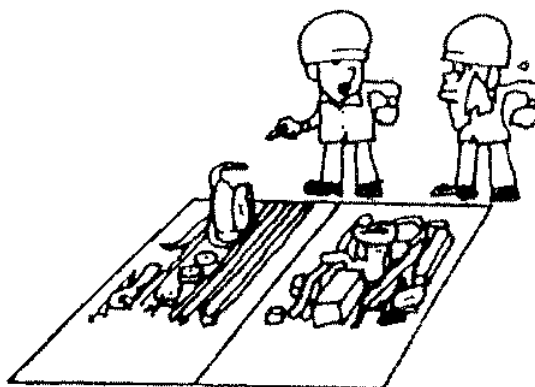
- อุปกรณ์สำนักงานดังกล่าวมักหายประจำ ให้เขียนชื่อผู้เป็นเจ้าของติดที่อุปกรณ์เหล่านั้น

- ผู้เอกสาร ชั้นวางของในพื้นที่ หรืออาณาบริเวณในความรับผิดชอบของกลุ่มให้ติดชื่อผู้รับผิดชอบผู้ ชั้นวางของกระถางต้นไม้ ฯลฯ เหล่านั้น

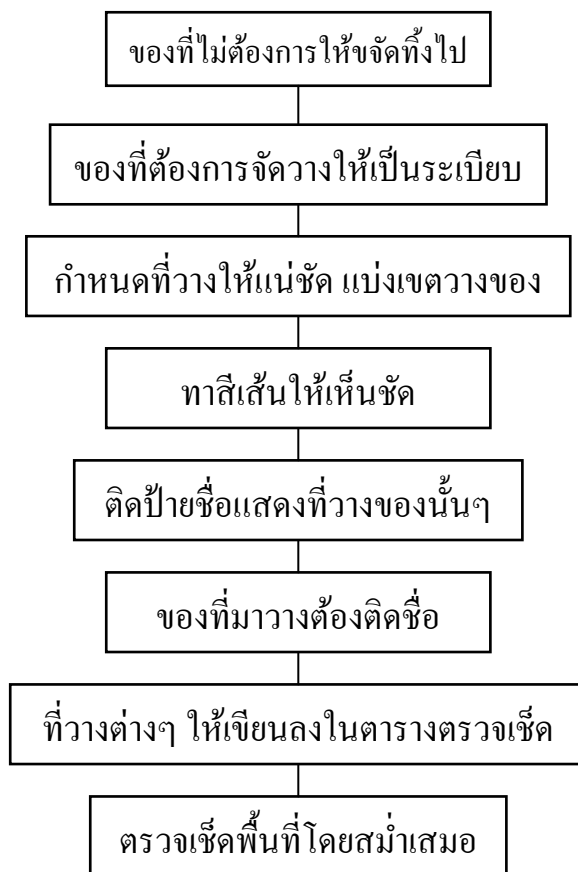
◆ ในโรงงานคลังพัสดุทำ “สะดวก” กันอย่างไร

- เน้นการใช้ป้ายต่างๆ เข้าควบคุม สร้างการบริหารงานด้วยตา
- วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร รถยก ต้องติดชื่อผู้รับผิดชอบ
- แบ่งเขต ทาสี ดีไซน์แบ่งช่องทางเดินของรถยกและคนแยกจากบริเวณพื้นที่การผลิตหรือ

พื้นที่เก็บของ

◆ ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อความสะอาด

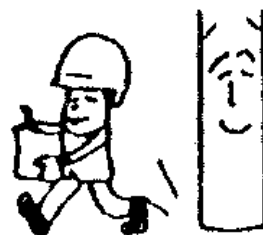
◆ ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องสะอาด

- ขจัดการค้นหาที่เกิดขึ้นอยู่บ่อย
- ลดเวลาในการทำงาน
- เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
- ตรวจสอบสิ่งต่างๆ ได้ง่ายขึ้นเน้นคำว่า หยิบก็ง่าย หายก็รู้ คู่ก็งามตา
- เพิ่มคุณภาพสินค้า เกิดภาพพจน์ที่ดีขององค์กรต่อสายตาคคนทั่วไป
- สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี
- สร้างสภาพการบริหารงานด้วยตา
- จัดจุดอุบัติเหตุ

2.3 สะอาด

คือ การทำความสะอาดสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ให้หน้าดูอยู่เป็นนิจ

- ◆ จุดที่ควรให้ความสนใจในเรื่องความสะอาด
  - ตามพื้น ฝาผนัง บริเวณมุมอับของห้อง
  - ด้านบนและใต้โต๊ะทำงาน ชั้นวางของ ตู้เอกสาร
  - บริเวณเครื่องจักรอุปกรณ์ และที่ตัวเครื่องจักร
  - เพดาน มุมเพดาน
  - หลอดไฟ ฝาครอบหลอดไฟ
  - ทุกๆ อย่างรอบๆ ตัวเรา
- ◆ ประโยชน์ที่ได้จากการทำความสะอาด
  - เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี
  - ขจัดความสิ้นเปลืองของทรัพยากร
  - เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร อุปกรณ์ ลดปัญหาเครื่องจักรเสียบ่อยๆ
  - เพิ่มคุณภาพสินค้า

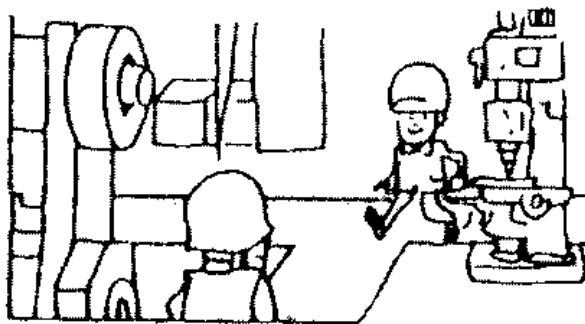
* ประเด็นสำคัญในการที่จะรณรงค์ให้ทุกคนรักษาสะอาด คือ หัวหน้าต้องลงมือก่อน

2.4 สุขลักษณะ

คือ สภาพหมดจด สะอาดตา โดยรักษา 3 ส แรกให้คงสภาพ หรือทำให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

สุขลักษณะที่ดี จะเกิดขึ้นได้เมื่อเราทำ 3 ส แรกอย่างต่อเนื่อง และพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อจะตรวจสอบว่าได้มีการทำ 3 ส แรกอย่างต่อเนื่องหรือไม่ เราใช้การตรวจเช็คพื้นที่อย่างสม่ำเสมอโดยผู้บังคับบัญชาสูงสุดรวมทั้งอนุกรรมการ 5 ส ของพื้นที่นั้นๆ

- ◆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสุขลักษณะ

- สุขภาพที่ดีของพนักงานทั้งร่างกายและจิตใจ
- ความภาคภูมิใจในความมีชื่อเสียงของหน่วยงานซึ่งเป็นผลจากงานการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงของพนักงาน
- สถานที่ทำงาน เป็นระเบียบ สะอาด น่าทำงาน
- ความปลอดภัยในการทำงาน
- คุณภาพที่ดีของผลิตภัณฑ์

2.5 สร้างนิสัย

คือ การปฏิบัติให้ถูกต้อง และติดเป็นนิสัย

๕ ที่ 5 นี้ เป็นจุดสำคัญที่สุดของกิจกรรม 5 ส เพราะกิจกรรมนี้จะไปได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับคนที่นำกิจกรรมไปใช้ ซึ่งความสำเร็จของกิจกรรมเกิดจากทัศนคติที่ดีของพนักงานต่อการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ แน่ใจได้เลยว่าหน่วยงานใดที่กิจกรรม 5 ส ไปใช้เพื่อปรับปรุงระบบงาน และสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างต่อเนื่องนั้น จะเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพเต็มไปด้วยพนักงานที่มีคุณภาพ ซึ่งสิ่งที่ตามมาคือภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงานต่อสายตาคนภายนอก

กิจกรรมนี้ สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้ดำเนินไปได้ก็คือ ตัวหัวหน้านั่นเอง อย่างกลัวว่าปากจะฉีกถึงใบหู ขอให้หัวหน้าจ้ำจี้จ้ำไชลูกน้องให้คำนึงถึงหลัก 5 ส อยู่ตลอด เมื่อเห็นว่าเริ่มจะหย่อนต่อกฎระเบียบ

- ◆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างนิสัย
  - พนักงานที่มีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน
  - สินค้าที่มีคุณภาพ
  - ความเป็นเลิศ
  - ภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงาน
- ◆ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5 ส
  1. ประกาศเป็นนโยบายของหน่วยงาน
  2. ให้การศึกษา อบรม ดูงานแก่พนักงานทุกคน
  3. จัดตั้งคณะกรรมการ 5 ส

4. ติดตั้งโปสเตอร์รณรงค์
  5. จัดแบ่งและทำผังพื้นที่รับผิดชอบ
  6. ถ่ายภาพสี, สไลด์ก่อนทำกิจกรรม
  7. สำรวจพื้นที่รับผิดชอบ
  8. ตรวจสอบผล
  9. ตั้งมาตรฐาน 5 ส
  10. มีการตรวจเช็คพื้นที่โดยผู้บริหารอยู่เสมอ
  11. ถ่ายรูปสี, สไลด์ หลังทำกิจกรรม
  12. รายงานผลการดำเนินงาน
  13. การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
  14. การประกวดพื้นที่
  15. การวัดผล
- ◆ ผลที่ได้จากการทำ 5 ส
- ที่ทำงานสะอาด เป็นระเบียบมากขึ้น
  - เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
  - ช่วยในการบำรุงรักษาอุปกรณ์
  - การปฏิบัติงานในโรงงานและสำนักงานง่ายสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
  - ทุกคน ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานสามารถเห็นการปรับปรุงได้ชัดเจน
  - ช่วยเสริมทัศนคติที่ดีให้แก่พนักงาน
  - ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปรับปรุงอื่นๆ
  - เพิ่มคุณภาพสินค้า/ การบริหาร
  - พนักงานมีระเบียบวินัยขึ้นมาอย่างอัตโนมัติ
  - พนักงานรู้สึกภูมิใจในความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
  - เสริมภาพพจน์ขององค์กร/ ส่งผลดีต่อธุรกิจ

คณะผู้ดำเนินการ

7. คณะผู้ดำเนินการ

7.1 คณะที่ปรึกษา

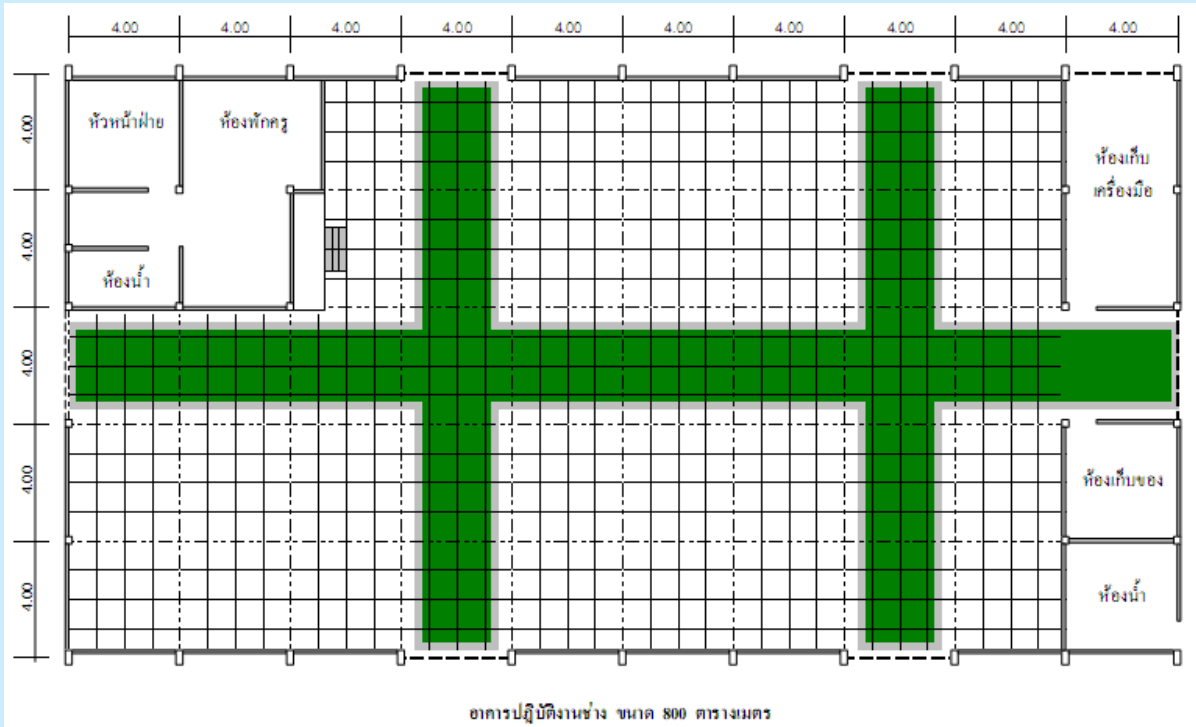
7.1.1 นายประพันธ์ มนทการติวงศ์	อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
7.1.2 หม่อมหลวงปยุตตฤกษ์ สมิติ	รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
7.1.3 นายวิษณุ ปาณวร	รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
7.1.4 นายสมใจ บุญประสิทธิ์	รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
7.1.5 นายสันโดษ เต็มแสงเลิศ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
7.1.6 นายสิริวุฒ น้อยประเสริฐ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก

7.2 คณะทำงานกลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ

7.2.1 นางสาวสมศรี สะบายดี	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 1 สมุทรปราการ
7.2.2 นางเพียงเกษ ภัคดีบรรณดิษฐ์	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น
7.2.3 นายจักรพันธ์ จีอดวงจันทร์	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 9 พิษณุโลก
7.2.4 นางจันทนา กล้ายบุญ	สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

7.3 คณะทำงานประสานงานการจัดทำคู่มือการวางแผนเครื่องมือ เครื่องจักร อาคารสถานฝึก

7.3.1 นายสิริวุฒ น้อยประเสริฐ	กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก
7.3.2 นายวรวิทย์ อักกาญจน์วณิชย์	กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก
7.3.3 นายไพฑูรย์ ถิ่นสูง	กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก
7.3.4 นายอภิชัย จิตต์ธรรักษ์	กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก
7.3.5 นางสาวธัญรัศมี ฤทธิทานันท์	กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
กลุ่มงานพัฒนาสถานฝึกและครุภัณฑ์การฝึก
โทร. 0 2245 6563

DOWNLOAD   <http://home.dsd.go.th/oitt/dtte>